

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

III РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 35

София, сръда, 4 мартъ

1934 г.

47. заседание

Петъкъ, 2 мартъ 1934 година

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 16 ч. 40 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народни представители . . . 793

Питания: 1) отъ народния представителъ М. Райковски къмъ министра на железницитъ, пощитъ и телеграфитъ — пита: сключванъ ли е договоръ между Българското търговско параходно д-во и палестинскитъ търговци Гоберникъ и Ройманъ, съ който се дава право само на последнитъ да носятъ товаръ между България и Палестина (Съобщение) . . . 794

2) отъ народния представителъ Т. Мечкарски къмъ министра на народното просвѣщение относно отстранението на учителитъ Цвѣтко Ц. Данковъ и Иванъ П. Ивановъ, отъ с. Баница, Врачанска околия. (Съобщение) . . . 794

Законопроекти: 1) за допълнение на закона за измѣнение и допълнение на закона за разширение на железопътната мрежа и пристанищата. (Предложение на народния представителъ М. Райковски. (Съобщение) . . . 794

2) за измѣнение и допълнение на закона за търговията съ външни платежни срѣдства. (Трето четене) . . . 794

3) за отпущане народна пенсия на Бонка Петкова, съпруга на покойния бившъ министъръ Добри Петковъ. (Първо и второ четене) . . . 794

4) за бюджета, отчетността и предприятията. (Второ четене — продължение докладването и разискване) . . . 794

5) за отпущане безплатно държавенъ строителенъ материалъ и безплатна паша въ Пашмаклийския и Петричкия окръзи. (Предложение на народния представителъ Г. Шонговъ). (Съобщение) . . . 809

6) за отпущане народна пенсия на г-жа Мирка Василь Величкова, съпруга на покойния общественикъ, бившъ народенъ представителъ и замѣстникъ държавенъ обвинителъ Василь Величковъ. (Предложение на народния представителъ Н. Йотовъ). (Съобщение) . . . 809

Предложение отъ министра на финанситъ за снемане отъ дневния редъ законопроектитъ: 1) за извънбюджетенъ кредитъ отъ 200.000.000 л. за изплащане стойността на отчужденитъ за държавна нужда недвижими имоти и 2) за ликвидация на заемитъ, отпуснати по закона за направа на икономически къщи и за насърчение жилищния строежъ и се изпратятъ въ комисията за ново преглеждане и допълнение. (Приемане) . 809

Дневенъ редъ за следващото заседание 809

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито. Присѣтствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители: Ангеловъ Боянъ, Апостоловъ Драгомиръ, Ачковъ Димитъръ, Бойчиновъ Михаилъ, Бончевъ Тодоръ, Бурилковъ д-ръ Димо, Василевъ Григоръ, Василевъ Йото, Влаховъ Димитъръ, Върбенковъ Димитъръ, Гаговъ Петъръ, Ганевъ Георги, Говедаровъ Георги, Данаиловъ Георги, Джабарски Стоянъ, Димитровъ д-ръ Георги, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Доброволски Стефанъ, Дочевъ Момчо, Дуковъ Иванъ, Думановъ д-ръ Никола, п. Захариевъ Захари, п. Ивановъ Петъръ, Икономовъ Андрей, Илчевъ Стойко, Катърджиевъ Яни, Кирковъ Кирко, Кирчевъ Стефанъ, Кръстевъ Гето, Кулевъ д-ръ Тодоръ, Куртевъ Иванъ, Кушевъ Въчко, Кораковъ Петъръ, х. Лековъ х. Андрей, Лунговъ Николай, Маринчевъ Георги, Мирски Христо, Митковъ Сеферинъ, Молловъ Янаки, Мустафовъ Али, Марулевъ Йосифъ, Петковъ Стефанъ, Петровъ Дойчинъ, Петровъ Никола, Пиронковъ Александъръ, п. Рачевъ Иванъ, Ризовъ Стойне, Родевъ Христо, Савовъ Велико, Савовъ

Сава, Стойковъ Апостолъ, Таслаковъ Цвѣтко, Тотевъ Деню, Христовъ Димитъръ, Цанковъ Александъръ, Чернооковъ Георги и Чорбаджисвъ Петко)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпущъ на следниятъ народни представители:

На г. Петъръ Кораковъ — 1 день;
 На г. Георги Маринчевъ — 1 день;
 На г. Александъръ Цанковъ — 1 день;
 На г. Стойчо Георгиевъ — 1 день;
 На г. Михаилъ Ст. Бойчиновъ — 2 дена;
 На г. Никола Дойчиновъ — 2 дена;
 На г. Христо Родевъ — 3 дни;
 На г. д-ръ Никола Думановъ — 3 дни;
 На г. Стоянъ Джабарски — 3 дни;
 На г. Яни Катърджиевъ — 3 дни;
 На г. Стефанъ Петковъ — 3 дни.
 На г. Георги Ст. Георгиевъ — 4 дни;
 На г. Андрей Икономовъ — 7 дни и

Народниятъ представителъ г. Сава Савовъ моли да му бѣде разрешенъ безсроченъ отпущъ по болестъ, конста-

тирана съ лѣкарско свидетелство. Който отъ г. г. народнитѣ представители е съгласенъ да му бѣде разрешенъ исканиятъ безсроченъ отпускъ, поради болестъ, която е констатирана съ лѣкарско свидетелство, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постѣлило е питане отъ троянския народенъ представителъ г. Минко Райковски до г. министра на желѣзницитѣ, пощитѣ и телеграфитѣ, съ което пита, сключенъ ли е договоръ между Българското търговско параходно дружество и палестинскитѣ търговци Гоберникъ & Ройманъ, съ който се дава право само на последнитѣ да носятъ товаръ между България и Палестина, нѣма ли користъ въ случая и какво е направено да се защитятъ интереситѣ на народното стопанство.

Постѣлило е сѣщо питане отъ Бѣлослатинския народенъ представителъ г. Тончо Мечкарски до г. министра на народната просвѣта относно отстранението на учителитѣ Цвѣтко Ц. Данковъ и Иванъ П. Ивановъ, отъ с. Баница, Врачанска околия, и дветѣ питання ще бѣдатъ съобщени на съответнитѣ г. г. министри, за да отговорятъ.

Постѣлило е по инициативата на народния представителъ г. Минко Райковски законопроектъ, подписанъ отъ нуждното число народни представители, за допълнение на закона за измѣнение и допълнение на закона за различие на желѣзнопътната мрежа и пристанищата. („Държавенъ вестникъ“ брой 84, отъ 18 юлий 1933 г.) (Вж. прил. Т. I, № 47)

Този законопроектъ ще бѣде отпечатанъ, ще ви се раздаде и постави на дневенъ редъ.

Пристъпваме къмъ първа точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за търговията съ външни платежни срѣдства.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на трето четене.

Секретаръ С. Лоловъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема на трето четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за търговията съ външни платежни срѣдства, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 33)

Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за отпущане народна пенсия на Бонка Петкова, съпруга на покойния бившъ министъръ Добри Петковъ.

Моля г. секретаря да прочете на първо четене законопроекта.

Секретаръ С. Лоловъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 41)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема на първо четене законопроекта за отпущане народна пенсия на Бонка Петкова, съпруга на покойния бившъ министъръ Добри Петковъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ С. Стефановъ: Моля да се гласува сега и на второ четене по спешностъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема предложението на г. министра на финанситѣ, да бѣде гласуванъ законопроектътъ сега по спешностъ и на второ четене, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля, г. секретаръ, докладвайте законопроекта на второ четене.

Секретаръ С. Лоловъ (д): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за отпущане народна пенсия на Бонка Петкова, съпруга на покойния бившъ министъръ Добри Петковъ“

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема заглавieto на законопроекта, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ С. Лоловъ (д): (Чете)

„Членъ единственъ. Отпуща се на Бонка Петкова, съпруга на покойния бившъ министъръ Добри Петковъ,

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 41.

народна пенсия въ размѣръ на 2.400 л. месечно, безъ право на добавъчно възнаграждение или друго процентно възнаграждение като наследствената пенсия на сѣщата се прекратява презъ всичкото време, догдето ще получава народна такава.“

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема членъ единственъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ: второ четене законопроекта за бюджета, отчетността и предприятията — продължение разискванията.

Моля г. докладчика да го докладва.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгѣвски (л): (Чете)

„Чл. 103. (Старъ чл. 97) Освобождението на гаранциитѣ или на частъ отъ тѣхъ става съ заповѣдъ отъ министра на финанситѣ или упълномощеното отъ него длѣжностно лице възъ основа на заявление отъ заинтересованитѣ лица, придружено съ документитѣ, предвидени въ предходния членъ и свидетелството за гаранции.

Гаранциитѣ до 2.000 л. вкл., приети следъ 1 юний 1933 г., се освобождаватъ съ заповѣдъ отъ надлежния министъръ следъ надлежно отчетане.

Гаранциитѣ на управителитѣ, полуправителитѣ и директоритѣ при централното управление на Българската народна банка и на управителитѣ и администраторитѣ при Българскитѣ Землѣвѣдска и Централна кооперативна банки се освобождаватъ сѣщо съ заповѣдъ на министра на финанситѣ или упълномощеното отъ него длѣжностно лице следъ одобрение отчета за дейността на банката и освобождаване отъ отговорностъ управителния й съветъ.

Вписаната съзбрана въ книгата за избраниитѣ се задължава, изцѣло или частично, само по искане на Министерството на финанситѣ за гаранции надъ 2.000 л. както и за гаранции до 2.000 л. вкл., ако последнитѣ сѣ били приети преди 1 юний 1933 г., и по искане на надлежното министерство за гаранции до 2.000 л. вкл., които сѣ били приети следъ 1 юний 1933 г.“

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пѣларевъ.

Н. Пѣларевъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Постановлението на чл. 103 отъ законопроекта за бюджета, отчетността и предприятията говори, че колкото и да е автономно учреждение Българската народна банка, все пакъ тя е подъ непосредствения контролъ на Министерството на финанситѣ, и министърътъ на финанситѣ има право да контролира, има и отговорността за това, което става въ Народната банка. Азъ съмъ длѣженъ да подчертая това следъ отговора, който вчера г. министърътъ даде на питането, което бѣхъ отправилъ къмъ него, за да освѣтли Народното събрание по въпроситѣ, които се изнасятъ въ печата.

Шомъ като такава е връзката между министра на финанситѣ и Народната банка, шомъ като министърътъ на финанситѣ и по чл. 103 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията е лицето, което били и което отговаря политически, па ако щете и морално, претъ обществото за онова, което става въ Народната банка, азъ съмъ длѣженъ да отхвърля онази теза, която поддържамъ вчера г. министърътъ на финанситѣ, като я съпоставямъ съ чл. 103. Колкото и да се счита автономна Народната банка, тя не е само по разбирането на закона, но и по разбирането на управлението, и по разбирането на министра на финанситѣ, е подъ поѣкия контролъ на Министерството на финанситѣ и министра на финанситѣ специално, който има права и отговорности по разходите на Народната банка.

Ако алинея трета на чл. 103 постановява това, азъ го съпоставямъ съ IX-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му на 9 юний 1933 г., протоколъ № 49, съ което се одобрява наредбата № 715, отъ 14 февруарий 1933 г. на министра на финанситѣ, публикувана въ „Държавенъ вестникъ“, брой 69, отъ 29 юний 1933 г. Тая наредба на министра на финанситѣ и това постановление на Министерския съветъ въ § 4 или забележка четвърта — както щете, въ постановлението на Министерския съветъ забележка — казва: „Автономнитѣ учреждения... като Българската народна банка, при изплащане дневни на командировани отъ тѣхъ подведомствени служещи се съобразяватъ съ показанитѣ въ приложената таблица размѣри“. Министерството на финанситѣ и Министерскиятъ съветъ сѣ опредѣлили дневнитѣ, които трѣбва да получаватъ чиновнитѣ въ Българската народна банка, когато бѣдатъ командировани въ странство. Следо-

вателно, когато има превишавания, несъобразени с това постановление на Министерския съвет и с тая наредба на Министерството на финансите министърът на финансите трябва да констатира това и да държи отговорни онези които сж допуснали това нарушение.

Въ тая наредба, г. г. народни представители, е засегната и Българската народна банка. Следователно, вчера, когато г. министърът поддържа, че Народната банка е автономно учреждение, което не може да бъде засягано от министъра на финансите и Министерския съвет, бѣ въ противоречие и съ себе си като министър на финансите, и съ Министерския съвет. Азъ смѣтамъ, че когато се отговаря на едно питане на народенъ представителъ отговаря се не за угода на народния представителъ, но се отговаря, за да се освѣтли Народното събрание, а чрезъ него да се освѣтли и обществото, за да не се ширятъ вѣнъ слухове, които уронватъ престижа на управлението.

Г. г. народни представители! Подчертавалъ съмъ всѣкога: или ще имате волята и силата да освободите този народъ отъ дразнения и ще му дадете условия за спокоенъ политически и общественъ животъ, или ще носите всичката отговорностъ за лошиятъ крайно лошиятъ послѣдствия. Това постановление на Министерския съветъ, като постановява, че е задължително и за служащите при Народната банка, опредѣля, че министритъ при командировки въ страната, начина отъ 9 юний 1933 г., могатъ да получатъ „до 150 швейцарски франка дневно“. Казва се „до“, а не се опредѣля крайната сума 150 швейцарски франка; за пълномощниѣ министри се опредѣлятъ „до 120 швейцарски франка.“

Т. Мечкарски (з): Презъ време на Сговора колко получавате?

А. Буковъ (з): Тогава нѣмаше „до“!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г-да! Вие смѣтате ли, че не носите отговорностъ предъ вашитъ избиратели? Азъ бихъ желалъ тѣ да ви чуятъ, какъ се държите по единъ такъвъ въпросъ. Азъ бихъ желалъ вие да повдигнете тия въпроси, защото вие имате мандатъ да турите край на всичко това. Защо оставяте на мене да се разпирямъ съ вашитъ министри за работи, по които вие носите всичката отговорностъ?

А. Циганчевъ (з): Когато 8 години управлявахте, защо не повдигнахте тия въпроси?

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Въ това постановление се казва „до 150 швейцарски франка за министритъ и до 120 за другитъ чиновници“. А вчера г. министърътъ на финансите искаше да убеди Народното събрание, че управителятъ на Народната банка е свободенъ да получи и 200 швейцарски франка.

Министъръ С. Стефановъ: Не казахъ, че е свободенъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Спрѣхъ се на постановлението на чл. 103 отъ законопроекта, за да опровергая вчерашното твърдение на г. министра на финансите и да подчертая, че това постановление, за което той каза, че не съществува, е публикувано въ „Държавенъ вѣстникъ“, брой 69 отъ 29 юний 1933 г., и не допускамъ той да не го знае, като заявява на народното представителство, че нѣма таква постановление на Министерския съветъ.

По чл. 103 поддържамъ, че г. министърътъ на финансите, когато ще освобождава отъ отговорностъ управителя на Народната банка, трябва да надниква и въ тѣхнитъ отговорности по изразходването на сумитъ. Ще търся другъ случай, г. министри, за да Ви покажа бюджета на Българската народна банка отъ 1927 г., за да видите, че тая цифра, която азъ Ви соча, е истинската, а не оная, която вие казвате — тя е съ примѣване на тантиемитъ къмъ основнитъ заплати на чиновницитъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Г. Пждаревъ! Говорете по текста на чл. 103.

Министъръ С. Стефановъ: Прието. Направете предложението си по чл. 103.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Когато се говори по текста на единъ законъ, не може да говори по питанята, които сж подадени.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. председателю! Позвовете ми да се обясня.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Трѣбва да говорите по това, което е сложено на дневенъ редъ. Нарушавате правилника.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Азъ не искамъ да имамъ неприязнени отношения съ Васъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: И азъ не искамъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Желая да Ви зачитамъ като председателъ и искамъ да се обяснимъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: И азъ зачитамъ всички народни представители.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Ако въ Парламента, г. председателю, имаше животъ, следъ отговора, който даде вчера г. министърътъ и пое такава отговорностъ предъ Парламента и обществото, азъ щѣхъ тия въпроси да ги разни въ интерпелация. Но какъ сж интерпелациитъ, подадени въ този Парламентъ? Тѣ спятъ и никога не ще видятъ бѣлъ денъ; тѣ нѣматъ значение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финансите.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Изглежда, че г. Пждаревъ днесъ е намѣрилъ разковничето, за да върази на ония обяснения, които дадохъ вчера. За съжаление, и днесъ г. Пждаревъ удари на камъкъ. Не съмъ азъ виновенъ, че той, като се спира на третата алинея на чл. 103, не си дава трудъ да изучи онова положение, възъ основа на което се предвижда тя.

Г. Пждаревъ засегна единъ въпросъ, на който не му е тукъ мѣстото, но понеже го засегна, азъ трѣбва да му отговоря. Той засегна пакъ въпроса за командировкитъ. За сведение на г. г. народнитъ представители съобщавамъ, че командировкитъ на министритъ и на всички длѣжностни лица отъ давна сж намалени; за министритъ не само че сж намалени отъ 250 на 200 швейцарски франка, но има едно ограничение, че ако командировката трае до 20 дни, дневнитъ пари ще бѣдатъ въ този размѣръ, а ако командировката е по-продължителна отъ 20 дни, ще има намаление. Толкова по командировкитъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Въ Вашето постановление сж опредѣлени 150 швейцарски франка за министритъ.

Министъръ С. Стефановъ: 250 бѣха, а сега сж намалени на 200. 250 сж на министъръ-председателя, съ ограничението, че щомъ командировката трае повече отъ 20 дни, дневнитъ се намаляватъ по една пропорция, която точно не мога да си спомня каква бѣше. По отношение на другитъ първостепенни длѣжностни лица дневнитъ при командировки се намалиха на 150 швейцарски франка съ същото ограничение, ако командировката продължи повече отъ 20 дни.

А. Циганчевъ (з): Г. министре! Дайте ни едно сравнение, какво сж получавали министритъ въ сговористко време.

Министъръ С. Стефановъ: Този въпросъ за командировкитъ не се отнася до чл. 103, затуй моя да се туря точка. Азъ смѣтамъ, че съ тия думи отговарямъ на г. Пждарева.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вие не си знаете постановлението.

Министъръ С. Стефановъ: Мисълта на г. Пждаревъ е въ връзка съ третата алинея на чл. 103 — какъ така министърътъ на финансите ще освободи гаранциитъ на управители или подуправители на държавнитъ банки. По отношение на Земедѣлската и Централната кооперативна банка е казано въ съответнитъ закони какъ става това освобождение — чрезъ респективнитъ министри сж докладъ до министра на финансите, следъ като тѣхнитъ отчети бѣдатъ одобрени. По отношение на Народната банка, за която г. Пждаревъ иска най-вече да обърне внимание, тия гаранции се освобождаватъ, следъ като се изпълни процедурата по закона за Народната банка, предвидена въ чл. 50. Чл. 50 гласи следното: (Чете) „Следъ изтичане на финансовата година отчетитъ по бюджетнитъ разходи на банката, заедно съ надлежитъ оправдателни документи, се провѣрватъ отъ една комисия, назначена съ заповѣдъ отъ министра на финансите, въ съставъ: единъ съветникъ отъ Върховната смѣтна палата, назна-

чень отъ председателя на същата палата“ — а не отъ министра на финансите — „единъ счетоводител, назначенъ отъ Софийската търговска камара и единъ представител на Министерството на финансите. Тази комисия съставя специаленъ докладъ до Върховната смѣтна палата по бюджетнитѣ разходи на банката“. Следъ като смѣтната палата намѣри за редовно приключенъ баланса на банката, направо я отчита. Отчетътъ не се представява даже на министра на финансите. Министерътъ на финансите може да освободи гаранцията, ако притежава редовно стичане отъ Върховната смѣтна палата.

Ето защо, г. г. народни представители, както виждате, и тукъ г. Пъдаревъ удари на камъкъ. Онова, което той търсѣше въ третата алинея на чл. 103, го нѣма.

Н. Пъдаревъ (д. сг. Ц): Значи, не можемъ да Ви накараме да следите какво става въ Народната банка.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Пъдаревъ! Азъ Ви моля съ това да изчерпимъ въпроса. Направете ми една интерпретация широка, за да мога да Ви отговоря, съобразявайки се съ точкитѣ на тая Ви интерпретация.

Н. Пъдаревъ (д. сг. Ц): Нѣма да отговарите.

Министъръ С. Стефановъ: Ще Ви отговоря веднага.

Н. Пъдаревъ (д. сг. Ц): Отговорете на интерпретацията, които чакатъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля Ви се, г. Пъдаревъ! Правя Ви бележка. Говорете по законопроекта, който е представенъ на разглеждане.

Н. Пъдаревъ (д. сг. Ц): Къмъ менъ се обръща г. министърътъ и азъ му отговарямъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Азъ Ви обръщамъ вниманието да не се отклонявате отъ законопроекта, който е на разглеждане.

Който приема чл. 103, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 104. (Старъ чл. 97) Лицата, които издаватъ свидетелства и други актове за освобождаване на гаранции на отчетници, оставатъ отговорни за неиздѣлжеността, които би се указали следъ връщането на гаранцията, въ случай че не могатъ да се събератъ отъ отговорнитѣ отчетници, ако се установи, че при издаване на документитѣ сж показали умисълъ или небрежностъ“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 104, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 105. (Новъ членъ) Гаранциитѣ на служителитѣ при Българската централна кооперативна банка се приготвяватъ, представятъ, съхраняватъ и освобождаватъ съгласно съ предписанията на настоящия законъ. За гаранциитѣ на служителитѣ при Българската земеделска банка се постѣпва съгласно съ предписанията на устройствения ѝ законъ“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 105, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 106. (Старъ чл. 98) Ако гаранцията на тѣкѣе длъжностно лице се оттегли всецѣло или отчасти отъ гарантитѣ му, то тя остава въ сила още за три месеца отъ деня, въ който е постѣпило въ министерството заявление за оттеглянето ѝ. Длъжностното лице, на което се оттегля гаранцията, трѣбва въ това време да представи нова, за да може да продължава да изпълнява службата си.

Дадена гаранция не може да бѣде оттеглена по-рано отъ една година следъ приемането ѝ, но може да се замѣни съ друга въ всѣко време, ако на последната се даде обратна сила и за времето, презъ което длъжностното лице си е служело съ старата гаранция. Въ такъвъ случай, ако длъжностното лице е било обявено за неиздѣлжено или върху гаранцията е наложено запрещение и тя е дадена отъ трето лице, замѣна на същата може да се допустне само съ друга гаранция отъ видоветѣ по букви а, б и г на чл. 92.

Новата гаранция, дадена въ замѣна на старата, сжщо се изпраща чрезъ началника на длъжностното лице до надлежното министерство или дирекция съ уведомление

дали длъжностното лице има нѣкакви неиздѣлжения и какви“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 106, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 107. (Старъ чл. 99) Гаранциитѣ, приети за редовни до влизането въ сила на настоящия законъ, оставатъ такива и за въ бъдеще“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 107, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 108. (Новъ членъ) Ако начетеното или осждено лице, което има гаранция, и поръчителитѣ му, въ дадения имъ отъ Министерството на финансите срокъ, не внесатъ доброволно длъжимата сума, тя се събира отъ гаранцията, като за целта министърътъ на финансите или упълномощеното отъ него длъжностно лице издава заповѣдъ за конфискуване на гаранцията. Конфискуването на гаранции до 2000 л. вкл., приети следъ 1 юний 1933 г., става съ заповѣдъ на надлежния министъръ. Когато гаранцията е недостатъчна да покрие цѣлото неиздѣлжение, или начетеното длъжностно лице нѣма представена за длъжността си гаранция, неиздѣлжената сума се събира отъ самото длъжностно лице, възъ основа на решението или постановлението, съ което е било признато за неиздѣлжено, съгласно съ чл. 87, като се има предъ видъ и предписанието на чл. 91, алинея последна, отъ настоящия законъ“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 108, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 109. (Новъ членъ) Когато конфискуваната, съгласно съ предходния членъ, гаранция е въ залогъ на ценни книжа (чл. 92, буква „в“), учреждението, предъ което е дадена тази гаранция, поканва лицето, което е дало гаранцията, да внесе въ десетдневенъ срокъ отъ поканата исканата сума въ наличностъ — до размѣра на дадената гаранция. Ако то не направи това, ценнитѣ книжа се изпращатъ въ Дирекцията на държавнитѣ дългове, която ги откупува по борсовия имъ курсъ въ деня на получаването имъ отъ същата, отъ специално предвиденъ за целта кредитъ въ бюджета и съгласно съ издаденитѣ отъ нея наредби. Ако при това откупуване на ценнитѣ книжа по борсовия имъ курсъ се получи цена по-ниска отъ тази, по която сж били заложили, и задължението на отчетника не се покрие пълно, за разликата оставатъ солидарно отговорни отчетникътъ и лицето, което е заложило ценнитѣ книжа“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 109, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Глава X

Сключване на бюджета.

Чл. 110. (Старъ чл. 100) Платежнитѣ заповѣди, издадени за разходи по единъ бюджетъ, се изплащатъ до 30 май следната година, когато се приключва бюджетното упражнение. Ако дотогава не се изплатятъ, следъ тази дата тѣ и отнасящитѣ се къмъ тѣхъ чекове преставатъ да сж валидни и сумитѣ по тѣхъ се закриватъ, безъ, обаче, кредиторитѣ да губятъ правата си.

Тия суми, както и останалитѣ свободни кредити при сключването на бюджета, преставатъ да бждатъ въ разположение на министритѣ, считатъ се за несѣществувачи и се закриватъ по книгитѣ на министерствата.

Разходи по задължения отъ сключени бюджети се изплащатъ отъ кредита, предвиденъ за тази целъ въ следващитѣ бюджети, съгласно съ чл. 12, алинея последна, на настоящия законъ.

Въ случай че сключениятъ бюджетъ или предшествуваниятъ го такъвъ е билъ приключенъ съ излишекъ, разходитѣ по задължения отъ сключения бюджетъ може да се изплатятъ и по специално гласуванъ отъ Народното събрание допълнителенъ кредитъ за смѣтка на тоя излишекъ“.

Н. Пъдаревъ (д. сг. Ц): Последната алинея е излишна, Тая работа никога нѣма да стане.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 110, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замъстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 111. (Старъ чл. 101) Сключването на бюджета се извършва съ законъ. Въ закона се показватъ постъпнитъ приходи, изплатенитъ разходи, останалитъ за изплащане такива, поети законосъобразно, и установениятъ излишекъ или недостигъ, ако има такъвъ. Законопроектътъ за тази целъ се внася отъ министра на финанситъ въ Народното събрание въ първата му редовна сесия следъ сключването на бюджетното упражнене и се разглежда, по докладъ на финансовата комисия, заедно съ доклада на Върховната смътна палата по същото бюджетно упражнене.

Когато бюджетътъ се сключи съ недостигъ, министърътъ на финанситъ е длъженъ да покаже въ законопроекта за сключването му източници за покриване на недостига“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 111, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замъстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 112. (Старъ чл. 102) Къмъ законопроекта за сключването на бюджета се прилагагъ следнитъ кратки таблици:

а) за бюджетнитъ и извънбюджетни (допълнителни бюджетни и извънредни) приходи, които съдържатъ: предвиденитъ приходи, установенитъ суми за постъпване, постъпилитъ и останалитъ за прибиране суми;

б) за разходите, която съдържа по министерства: разрешенитъ редовни и допълнителни бюджетни кредити и такива по извънредния бюджетъ, изплатенитъ по тѣхъ разходи, неизплатенитъ разходи и останалитъ неизползувани кредити;

в) за окончателнитъ облози по прѣжитъ данъци по видове на данъцитъ;

г) за положението на държавнитъ дългове;

д) за постъпилитъ суми и произведенитъ разходи отъ държавнитъ заеми съ означение за какво сж разходвани сумитъ;

е) за броя на стипендиантитъ и пенсионеритъ и сумитъ на изплатенитъ отъ държавата стипендии и пенсии по категории;

ж) сравнителна таблица за общитъ резултати отъ последнитъ петъ сключени бюджети;

з) за положението на разнитъ фондове, управлявани отъ държавата;

и) за положението (търговски баланси) на учрежденията, стопанствата, предприятията и др. по чл. 4 отъ настоящия законъ, които иматъ отдѣлни бюджети;

к) за положението на държавното съкровище (балансъ) на 30 май, т. е. при приключването на бюджетното упражнене“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 112, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замъстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Глава XI.

Искове срещу държавата и погасяване задълженията на държавното съкровище по давност.

Чл. 113. (Новъ членъ) Рекламации срещу държавни учреждения за изплащане на суми се смѣтатъ правилно заявени, само ако за целта е подадено писмено заявление до учреждението, което дължи сумата или до надлежното бюджетоконтролно отдѣление или бюджетоконтролна служба. Въ случай на отказъ да се удовлетвори предъявено искане, кредиторътъ е длъженъ да заведе искъ на общо основание въ едногодишенъ срокъ отъ датата на отказа.

Предявенитъ срещу държавата искове не се гледатъ отъ съдилищата, ако не се представи удостоверение отъ надлежното учреждение, визирано или приподписано отъ началника на бюджетоконтролното отдѣление или контролна служба по бюджета, че учреждението не признава рекламацията“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Г. г. народни представители! Този новъ чл. 113 създава едно нововъведение и една тежестъ, тъй да се каже, за ония, които иматъ да взематъ суми отъ държавното съкровище. Азъ искамъ само да се вземе една гаранция въ полза на онези, които иматъ да взематъ суми отъ държавното съкровище, въ случай че админи-

страцията запази мълчание и не отговори категорично съ писменъ отказъ на лицето, което има да взема суми отъ държавата.

Министъръ С. Стефановъ: И добавете: въ опредѣленъ срокъ.

П. Стайновъ (д. сг): Да, защото ние имаме такъва прецеденти. Въ закона за административното правосъдие, респ. въ закона за устройството на съдилищата, когато единъ органъ на администрацията не отговори на едно законно искане на едно лице, счита се, че едномесечното мълчание е равносильно на отказъ. Азъ бихъ молилъ г. министра, следъ като се гласува законопроектътъ на второ четене, на третото четене да ни предложи единъ срокъ, следъ изтичането на който да се счита, че лицето е получило отказъ и да има право да се отнесе до респективното гражданско правосъдие за разрешаване неговия въпросъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пѣдаревъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Азъ поддържамъ това искане на г. Стайновъ, да има ясностъ въ задължението на държавния служителъ да вземе решение по въпроса, съ който е сезиранъ. Искамъ г. докладчикътъ да даде пояснение, че този членъ засѣга само искове по суми, които не се признаватъ отъ държавата, а се дължатъ; където има споръ за правото на гражданина да получи тѣзи суми. Но когато не му се изплаща по съвсемъ други причини — счетоводни, нѣмане на пари и т. н. — да се застави да води процесъ, това нѣма смисълъ и не би трѣбвало да се предвижда въ законопроекта.

Азъ искамъ само едно пояснение отъ г. докладчика, дали тоя членъ засѣга и въпроса, когато вземането е безспорно.

Замъстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): Членътъ съдържа тъкмо тази мисълъ, която Вие изказвате: едно задължение, което не се оспорва отъ държавата, но не се плаща било поради това, че нѣма пари, било че изплащането ще се забави или по друга нѣкоя причина, не се включва въ чл. 113. Въ първата алинея е казано, че кредиторътъ е длъженъ да заведе искъ, когато държавата оспорва задължението — само въ такъвъ случай.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Това пояснение е нужно, за да нѣма неясностъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Дрънски.

Д. Дрънски (д): Г. г. народни представители! И азъ искамъ едно пояснение по този въпросъ. Г. професоръ Стайновъ желае — което е право — ако учреждението не отговори въ продължение на единъ месецъ, да се счита, че има отказъ и отъ изтичането на месеца да почва едногодишниятъ срокъ за завеждане на дѣлото. Въ втората алинея има едно постановление, съгласно което всѣко дѣло, заведено срещу държавата за едно искане се прекратява, ако не се представи удостоверение отъ учреждението, че държавата не признава иска. Ако, обаче, се намираме въ положението, че нѣма отговоръ отъ учреждението, че едномесечниятъ срокъ е миналъ, безъ да се получи отговоръ, такова удостоверение какъ ще се иска отъ държавата, щомъ тя не пише, че отказва? Следователно, по втората алинея азъ бихъ помолилъ да се приеме една корекция, едно преработване на тази алинея въ смисълъ: предявенитъ срещу държавата искове, не се гледатъ, ако не се представятъ удостоверения отъ учрежденията, освенъ ако искътъ е заведенъ единъ месецъ отъ предупредението на учреждението.

Министъръ С. Стефановъ: Преди изтичане на едногодишния срокъ. Трѣбва да има срокъ, за да се знае.

Д. Дрънски (д): Азъ поддържамъ искането на г. професоръ Стайновъ, защото то е основателно — втората алинея ще трѣбва да се поправи.

Министъръ С. Стефановъ: Съгласенъ съмъ. Дайте редакцията.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг.): Боя се да не би за нѣкои сложни дѣла едномесечниятъ срокъ да не е недостатъченъ. По административното правосѣдие, за обжалване административнитѣ актове, едномесечниятъ срокъ за отказъ е достатъченъ. Обаче боя се, че по едно сложно дѣло срещу държавата, което изисква по-основно разучаване на документи, може би, едномесечниятъ срокъ нѣма да е достатъченъ.

Министъръ С. Стефановъ: Какво предлагате?

П. Стайновъ (д. сг.): Азъ бихъ желалъ да се вземе мнението на компетентната служба, и съ огледъ на мъчнотията, които се явява, да се опредѣли точниятъ срокъ, който е нуженъ. Ако този срокъ — дву или тримесеченъ, който ще бѣде опредѣленъ — изтече, счита се, безъ да има удостоверение, и по датата на входящия нумеръ, съ който е регистрирана молбата на частното лице, че има отказъ. Въ всѣки случай лицето трѣбва да има срокъ, какъвто да е. Азъ бихъ желалъ да бѣде запитана държавната адвокатура, която горе-долу ще знае какъвъ е срѣдниятъ срокъ, който може да бѣде опредѣленъ за тия случаи.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! За да не се направи грѣшка, моля чл. 113 да не се гласува сега, а следъ като се направятъ проучвания. Така направихме и съ други 2-3 члена. Да минемъ къмъ чл. 114.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Съгласно желанието на г. министра, чл. 113 ще се изпрати въ комисията.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 114. (Старъ чл. 103) Противъ държавното съкровище не може да има принудително изпълнение. Изпълнителенъ листъ противъ него не се издава, докато решението не стане неотмѣняемо, което се надлежно удостоверява.

Лицата, които иматъ да взематъ отъ държавното съкровище суми по изпълнителни листове, се отнасятъ, чрезъ съответния държавенъ адвокатъ, до надлежното бюджетоконтролно отдѣление, или б. к. служба при министерството или дирекцията, по ведомството на които се стнася вземането.

Кредитори, които не предявятъ искането по листоветѣ си, засѣдно съ всички разходооправдателни документи, предвидени въ правилника за прилагането на настоящия законъ, до три месеца отъ датата, на която е станало неотмѣняемо съдебното рѣшение, губятъ право на лихви за времето следъ тая дата.

Когато се изплаща дългъ, който се състои отъ капиталъ и лихви, и изплащането не е пълно, направеното плащане се прихваща по-напредъ за капитала.

Лихвата, плащана отъ държавата, общинитѣ и училищнитѣ настоятелства за договорни или законни задължения, включително и за отчуждени имоти за държавна и обществена полза, но безъ случая по чл. 65, се опредѣля по скотовия процентъ на Българската народна банка.“

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 114, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 115. (Старъ чл. 104) Всички вземания, независимо отъ основанието имъ, които кредиторитѣ не сѣ поискали въ продължение на три години отъ края на бюджетната година, къмъ която се отнасятъ, безразлично дали въ бюджета е имало разрешенъ кредитъ или не, се погасяватъ. Това постановление не се отнася за сумитѣ, за които не е издадена платежна заповѣдъ до опредѣления срокъ, но намѣса на администрацията или вследствие на споръ предъ съдилищата. Новиятъ давностенъ срокъ, който почва да тече следъ евентуалното прекъсване на първия, е също тригодишенъ.

Сума, която не се изтегли въ продължение на три години, по вина на кредитора, следъ като е била издавана платежна заповѣдъ по два бюджета, остава въ полза на държавното съкровище. Тригодишниятъ срокъ започва отъ края на бюджетната година, по която е била издадена първата платежна заповѣдъ. Това постановление не се отнася до платежни заповѣди, върху сумитѣ на които е наложенъ секвестръ. Сумитѣ по такива платежни заповѣди се изтеглятъ въ края на бюджетното упражнение отъ банковия директоръ или агентъ само въз основа на чека, записватъ се въ депозитъ и се изплащатъ, когато съдическото реши кому да се платятъ.

Горнитѣ разпоредби не засѣгатъ вземанията на българскитѣ Народна, Земледѣлска и Централна кооперативна банки.“

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 115, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 116. (Старъ чл. 105) Суми, произхождащи отъ не-правилно или въ повече събрани данѣци, такси, мита, бери и др. такива, връщането на които не бѣде поискано въ продължение на три години отъ събирането имъ, оставатъ въ полза на държавното съкровище. Тази лавностъ се прилага, ако въ специалнитѣ закони не е предвидена по-къса давностъ.

Забележка. Предписанията на чл. чл. 113 до 116 вкл. се отнасятъ и за фондоветѣ, управлявани отъ държавата“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Моля г. докладчика да даде пояснение по чл. 116. Въ този членъ е казано, че исправно събрани данѣци, такси и др., следъ изтичане 3 години отъ събирането имъ, оставатъ въ полза на държавното съкровище, не се връщатъ. Но данѣцитѣ много пѣти се събиратъ преди да сѣ опредѣлени окончателно. А могатъ да бѣдатъ опредѣлени окончателно следъ изтичането на три години — чакъ тогава да стане известно какво дължи данѣкоплатецътъ. Ако тоя срокъ се счита отъ събирането на сумата, може да се влѣзе въ противоречие. Напр., единъ данѣкоплатецъ е внесълъ данѣка си преди три години и следъ изтичането на тоя срокъ му се опредѣля данѣкътъ въ по-малкъ размѣръ. Понеже данѣкътъ е вече събранъ преди три години, той може да си поиска обратно налвнесената сума.

Ето защо считамъ, че трѣбва да се направи поправка въ смисълъ: неправилно събраниитѣ данѣци не се връщатъ следъ изтичането на три години не отъ събирането имъ, а отъ окончателното имъ опредѣляне. Разбирате ли ме, г. докладчикъ?

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): Разбирамъ Ви, г. Пждаревъ.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ ще обясня.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Сега има много такива случаи, понеже данѣшитѣ власти сѣ закъснѣли съ опредѣлеността на данѣцитѣ. Въ 1930 г. сѣ събрани отъ нѣкои данѣщитѣ, а сега се опредѣлятъ окончателнитѣ имъ размѣри.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Не е вѣрно, че данѣцитѣ се събиратъ, а по-късно се опредѣлятъ размѣритѣ имъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вѣрно е.

Министъръ С. Стефановъ: Ония данѣци, които не сѣ установени, а сѣ събрани, сѣ така наречениитѣ служебно предадени данѣци, на които размѣрътъ е деклариранъ отъ данѣкоплатеца. А ония данѣци, които минаватъ процедурата на облагането, ставатъ изискуеми само тогава, когато минавъ процедурата по закона и когато бѣлатъ окончателно установени. Следователно, много е логично, като се казва въ чл. 116 „три години отъ събирането имъ“, защото събирането на данѣщитѣ настѣпва следъ окончателното имъ установяване и оттогава може да става въпросъ за давностъ. Съвсемъ другъ е въпросътъ, дали тригодишната давностъ не е голѣма, дали не трѣбва да я направимъ двегодишна.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Не казвамъ, че е голѣма, но казвамъ, че може да бѣдатъ засегнати данѣкоплатци, които сѣ си платили данѣцитѣ преди да е билъ установенъ окончателниятъ имъ размѣръ.

Министъръ С. Стефановъ: Нѣма да бѣдатъ засегнати, г. Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Трѣбва да се уясни, че не се засѣгатъ ония данѣци, които сѣ събрани преди оконча-

телното имъ опредѣляне отъ респективнитѣ данъчни власти.

Министъръ С. Стефановъ: Трѣбва да се знае законътъ, г. Пждаревъ. Данъцитѣ, за които говорите Вие, сж други. Тѣ сж служебно предадени данъци за събиране. При тѣхъ не се спазва процедурата, която се спазва при другитѣ данъци, които трѣбва да бждатъ опредѣлени и тогава да бждатъ събрани, а данъкоплатецътъ заявява, че дължи толкова данъкъ, данъкътъ се предава служебно за събиране и се събира. Следъ туй започва проверката на неговата декларация. Следователно, тия данъци, за които говорите, че се опредѣлятъ по-късно, следъ събирането имъ, сж други данъци. Азъ мисля, че тоя въпросъ е ясенъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Позволете ми да Ви кажа, че има случаи данъчните власти да събиратъ данъци, преди да е опредѣленъ размѣрътъ имъ.

Министъръ С. Стефановъ: Въ новия законъ за събиране прѣкиятъ данъкъ е предвидено, че при обжалването на данъка въ втората инстанция данъкоплатецътъ трѣбва да внесе известенъ процентъ отъ опредѣления му данъкъ. Но това е съвсемъ друго нѣщо. Тия данъци, които не сж установени, не се събиратъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Не е така.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ бихъ молилъ и другъ нѣкой да вземе думата и да обясни въпроса, ако азъ съмъ въ грѣшка.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Знамъ туй отъ практика.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звън)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Азъ не желая да Ви създавамъ спънки, но го знамъ това отъ практика.

Министъръ С. Стефановъ: Разбирамъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Напримѣръ, презъ 1930 г. или 1931 г. е опредѣленъ произволно единъ данъкъ...

Министъръ С. Стефановъ: Не опредѣленъ, а служебно предаденъ за събиране.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): ... или опредѣленъ по декларация, подадена отъ данъкоплатеца, и предаденъ служебно за събиране. Ако бжде обжалванъ тоя данъкъ и мене презъ триѣ инстанции. Върховниятъ административенъ съдъ може да опрѣдѣли по-малъкъ размѣръ на данъка, но понеже сж минали вече три години, не може да бжде върната надвзетата сума.

Министъръ С. Стефановъ: Много ясно е казано: три години отъ събирането имъ...

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Ама данъцитѣ сж събрани преди опредѣлянето имъ.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ мисля, че тоя членъ е много ясенъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Отъ обяснението на г. министра се разбира, че се отнася за окончателно опредѣлени данъци.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): И азъ искамъ това да се разбира.

Министъръ С. Стефановъ: За тѣхъ се разбира, както и за служебно предаденитѣ за събиране данъци, които се събиратъ, безъ да минаватъ процедурата на облагането.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Но служебно предаденитѣ за събиране данъци се събиратъ временно, докато се опредѣлятъ окончателно.

Министъръ С. Стефановъ: Тѣ се събиратъ, както самитѣ данъкоплатци ги деклариратъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Ще има много хора да пострадатъ.

Министъръ С. Стефановъ: Не.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 116, както се докладва, моля, да вдигне рѣзка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Глава XII Фондове.

Чл. 117. (Старъ чл. 106) Образованитѣ отъ държавни срѣдства и за държавни цели фондове се унищожаватъ, като остатъцитѣ имъ се внасятъ на приходъ въ държавното съкровище, а нуждитѣ, които сж задоволявали, се задоволяватъ отъ бюджетитѣ на съответнитѣ министерства. Унищожаването имъ се извършва следъ преценка и по докладъ на министра на финанситѣ, одобренъ отъ Министерския съветъ.

Учредяването на нови фондове може да става само съ законъ, следъ предварително писмено съгласие на министра на финанситѣ и то само когато целитѣ, които се преследватъ съ учредяването на тия фондове, не могатъ да бждатъ постигнати съ редовни бюджетни срѣдства.

Фондоветѣ, образувани отъ завѣщания, дарения и др. такива, се учредяватъ и управляватъ по правила, предвидени въ специаленъ за тия фондове законъ, или, ако такъвъ нѣма — по правилницитѣ и наредбитѣ, по силата на които сж създадени, съгласно съ волята на завещателя или дарителя.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Симеонъ Патевъ.

С. Патевъ (з): Моля г. министра да се съгласи, унищожаването на фондоветѣ да става отъ Народното събрание съ законъ, както става и тѣхното учредяване, защото иначе — не визирамъ сегашния министъръ на финанситѣ — много фондове ще бждатъ унищожени мълкомъ. За туй моля, г. министърътъ да се съгласи, второто изречение на първата алинея отъ чл. 117 да се измѣни така: „Унищожаването имъ се извършва по решение на Народното събрание“.

Азъ мисля, че тия фондове, които сж създадени по силата на специални закони, ще трѣбва да се унищожаватъ пакъ съ законъ отъ Народното събрание.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Бележката на г. Патевъ ме подбъща не да коригираме първата алинея така, както той предлага, а да добавимъ нѣщо, което е пропуснато.

Това, което предлагате, г. Патевъ, е излишно, затова защото Министерскиятъ съветъ се съобразява съ законъ отъ 1928 г., който казва, че непредвиденитѣ въ тогавашния законъ фондове трѣбва да се прехвърлятъ къмъ редовния бюджетъ за по-голямъ контролъ и единство въ разходите. Днесъ не се извършва нищо друго, освенъ да се изпълнява това повеление на закона отъ 1928 г., защото има извършвани едни и сѣщи разходи и съ бюджетъ, и съ фондъ. Досега 14—15 фонда сж прехвърлени къмъ респективнитѣ бюджети; не е направено нищо друго освенъ това.

Предлагамъ, обаче, въ сѣщата алинея на края да се прибавятъ думитѣ: „изключая фондоветѣ, фигуриращи въ закона отъ 1928 г. по стабилизационния заемъ“. Това сж пенсионниятъ фондъ и други 4—5 фонда, които не могатъ да бждатъ слѣти съ респективнитѣ бюджети, а трѣбва да останатъ отдѣлно. Това само бихме добавили, защото нѣма смисълъ да не го добавимъ и нѣма страхъ, че нѣкога тѣзи фондове могатъ да влѣзатъ въ нѣкой съответенъ бюджетъ; тѣ сж отъ особено естество и въ едни такива размѣри, че не могатъ да бждатъ погълнати отъ нѣкой бюджетъ. И фактически решенията на Министерския съветъ за закриване на тия фондове, за които по-дига въпросъ г. Патевъ, пакъ минаватъ въ Камарата, защото бюджетопроектитѣ минаватъ нѣй-напредъ презъ бюджетарната комисия и после презъ Камарата. Значи, закриването имъ става съ съгласие на Камарата; то не може да стане само съ министерско постановление. Следователно, туй, което искате, г. Патевъ, фактически се постига съ начина, по който се извършва; по другъ начинъ не може и да бжде извършено.

С. Патевъ (з): Миналата година основахме известни фондове — напр., фонда за общинскитѣ гимназии, но той не фигурираше въ закона отъ 1928 г.

Министър С. Стефановъ: Със решението на Министерския съвет не се прави нищо друго освен, след като се е наблюдавало през годината, че съществува известна двойственост, да се каже, че едн-кой фондъ не може да продължава да съществува за идущата година и да се включи въ известен бюджетопроект. Този бюджетопроект идва тукъ, въ Народното събрание.

С. Патеъ (з): Съгласен съмъ, г. министре, но има фондове, които основахме миналата година и които не ще се засѣгатъ, ако се каже: „изключая фондовете, фигуриращи въ закона отъ 1928 г. по стабилизационния заемъ“.

Министър С. Стефановъ: Тѣ могатъ да бѣдатъ ревизирани. Може и ние да сме основали нѣкой фондъ — ще го ревизираме.

С. Патеъ (з): Напр., фонда за общинскитѣ гимназии. Значи, ще може да се поправи.

Министър С. Стефановъ: Да, ще може да се поправи.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема предложението на г. министра на финанситѣ, въ алияна първа на края да се добави фразата: „изключая фондовете, фигуриращи въ закона отъ 1928 г. по стабилизационния заемъ“, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който приема чл. 117 съ приетата добавка, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 118. (Старъ чл. 107) Бюджетитѣ на всички фондове, които се управляватъ отъ държавата, включая и фондовете, които произхождатъ отъ завещания, дарения и др. такива, се гласуватъ отъ Народното събрание, гдето се внасятъ отъ министра на финанситѣ.

Внасянето и пазенето на приходитѣ на тия фондове става съгласно съ предписанията на чл. чл. 32 и 33 отъ тоя законъ и свободната наличностъ по тѣхъ се оползотворява съгласно съ закона за пласиране и оползотворяване на общественитѣ фондове и пр. Разходите по тѣхъ се произвеждатъ на общо основание, както държавнитѣ разходи, и съобразно съ постѣпленията по всѣки фондъ.

Учреденитѣ при: Св. Синодъ, митрополитѣ, духовнитѣ семинарии, ставропигиалнитѣ манастири, свещеническитѣ и монашески училища, епархийскитѣ свѣщоленици и храмъ-паметника „Св. Александъръ Невски“ фондове се управляватъ по устава, утвърдени отъ Св. Синодъ. Тия устава трѣбва да бѣдатъ въ съгласие съ постановленията на закона за бюджета, отчетността и предприятитѣ.

Бюджетитѣ на тия фондове се утвърждаватъ отъ Св. Синодъ следъ виза отъ началника на бюджетоконтролата при сѣщия и се обнародватъ въ „Държ. вестникъ“. Разходите по бюджетитѣ на сѣщитѣ фондове се извършватъ по правилата, предвидени въ настоящия законъ, и съобразно съ постѣпленията по всѣки фондъ, като поемнитѣ условия, трѣжнитѣ и др. книжа се визиратъ отъ съответнитѣ органи, посочени въ уставитѣ на фондовете, и утвърждаватъ отъ Св. Синодъ.

Бюджетитѣ на фондовете „Ветеринарно лѣчебно дѣло“ се одобрятъ отъ Министерския съветъ по докладъ на министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти въз основа на писменъ докладъ на началника на бюджетоконтролното отдѣление при сѣщото министерство“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. ст): Азъ бихъ молилъ г. министра, ако обича, да направи едно изявление, за да обясни съществуването на ония фондове, които сѣ учредени по завещание или дарение пакъ при държавнитѣ учреждения, но не при министерства. Както знаете, съществуватъ, напр., дарения за I мъжка софийска гимназия. Другъ е въпросътъ за дарения къмъ общини или училища настоятелства; тѣ нѣма да минаватъ тукъ. Другъ е въпросътъ за дарения къмъ Министерството на просѣтата; тѣ минаватъ тукъ. Но има дарения къмъ I мъжка софийска гимназия или къмъ други учреждения, които не сѣ юридическа личностъ. Каква ще бѣде сѣдбата на тия фондове, понеже тия учреждения не сѣ юридическа личностъ, а даренията сѣ пакъ дарения къмъ държавата? Ще се гласуватъ ли тѣ отъ Народното събрание, или нѣма да се гласуватъ?

И после, бихъ помолилъ г. министра да обясни, кои сѣ били причинитѣ, щото специално за Министерството на земледѣлието да е направено изключение: фондовете

„Ветеринарно лѣчебно дѣло“ да не минаватъ презъ Народното събрание, а само презъ Министерския съветъ?

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министър С. Стефановъ: По бележката на г. Стайновъ мога да дамъ следното обяснение. Всички фондове отъ такъвъ характеръ, за какъвто говорите Вие, г. Стайновъ, сѣ изброени въ съответнитѣ бюджети въ таблица, както това е, напр., въ бюджета на Министерството на просѣтата. И азъ разбирамъ, че тѣ не могатъ по никой начинъ да се сливатъ съ съответнитѣ бюджетни фондове.

Ето защо, въз основа на тази бележка, ще направимъ по-добре въ алияна първа на чл. 118, вмѣсто да остане общо „фондове“, да ги изброимъ при третото четене. И тогава ще се разбира, че, освенъ изброенитѣ фондове, други не могатъ да се сливатъ съ бюджета. Чл. 118 говори за ония фондове, които иматъ чисто бюджетенъ характеръ, а не фондове, образувани отъ дарения или отъ другъ специаленъ характеръ.

П. Стайновъ (д. ст): И фондовете отъ дарения сѣ споменати тукъ. Фондовете къмъ известно министерство ние ги гласуваме, а тѣзи сѣ къмъ други учреждения.

Министър С. Стефановъ: Тѣ всички сѣ изброени въ таблицитѣ къмъ съответнитѣ бюджети и минаватъ тукъ; тѣ сѣ упоменати тамъ, само че нѣкои отъ тѣхъ не сѣ детайлирани. По-малкитѣ фондове сѣ посочени само, а за другитѣ сѣ посочени и баланситѣ имъ въ таблицитѣ къмъ бюджета.

Колкото се отнася до бюджета на фондовете „Ветеринарно лѣчебно дѣло“, не е въпросътъ за ветеринарно лѣчебното дѣло, а за принципа, който се прокарва въ закона — че всичко трѣбва да влѣзе, по докладъ на съответния министъръ, за утвърждение въ Министерския съветъ, както приехме това въ чл. 72 за Българската земеделска банка и за Българската централна кооперативна банка. Тѣй че много е естествено е, че трѣбва да се запази този принципъ за всичко онова, което е по-долу отъ тѣзи две банки и има характеръ на едно отдѣлно, на едно независимо стопанисване — да дойде и то въ Министерския съветъ за утвърждение.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 118, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„ОТДѢЛЪ II.

За предприятията.

Глава XIII.

Общи положения.

Чл. 119. (Старъ чл. 108) Предприятие по смисълъ на настоящия законъ е всѣко набавяне, продажба, даване или вземане подъ насмъ, извършване или изработване нѣщо за смѣтка на държавата или на обществени учреждения.“

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема чл. 119, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 120. (Старъ чл. 109) Всички предприятия за смѣтка на държавнитѣ учреждения се извършватъ чрезъ търгъ, публично и съ състезание, като се спазятъ предписанията на настоящия законъ съ изключенията, предвидени въ глави XVII и XVIII на сѣщия законъ и въ особени закони. Българскитѣ земеделска, централна кооперативна и народна банки действуватъ съгласно съ предписанията на устройственитѣ имъ закони и правилници за произвеждане и оправдаване бюджетнитѣ имъ разходи.

Съ решение на Министерския съветъ, министърътъ на финанситѣ, по правилата, предвидени въ настоящия законъ, може да извършва общи доставки за потребнитѣ на министерствата и дирекциитѣ материали, машини и др., чрезъ компенсация или безъ такава. Такива общи доставки може да извършва, съ разрешение на Министерския съветъ, и министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве въ съгласие съ министра на финанситѣ, за нуждитѣ на изборнитѣ учреждения. Подробноститѣ по извършването на тия общи доставки ще се уредятъ съ особенъ правилникъ, издаденъ отъ министра на финанситѣ, въ съгласие съ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве и Върховната смѣтна палата.“

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 120, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Глава XIV.

Общи правила за произвеждане търговетъ.

Чл. 121. (Старъ чл. 110) Търговетъ се произвеждатъ по-блично по два начина:

а) съ тайна конкуренция, независимо отъ стойността на предприятието;

б) съ явна конкуренция, когато стойността на предприятието не надминава 200.000 л.“

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 121, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 122. (Старъ чл. 111). За произвеждане на всѣки тръгъ се известява, както следва:

а) за предприятия до 100 000 л. включително — съ обявления, разлепени на по-видни мѣста въ града или селото, гдето се произвежда тръгътъ и обнародвани въ „Държавен вестникъ“ или нѣкой мѣстен вестникъ, ако такъвъ има, и

б) за предприятия на по-голяма сума — съ обявления, обнародвани въ „Държавен вестникъ“ и разлепени на по-видни мѣста въ града или селото, гдето се произвежда тръгътъ.

Ако за нѣкои важни тръгове е нужно да участвуватъ и конкуренти, живѣещи въ чужбина, обявленията, освенъ въ „Държавен вестникъ“, може да се обнародватъ и въ нѣкои отъ по-главнитѣ чуждестранни вестници.

Разноснитѣ по обявленията сѣ за смѣтка на учрежденията, за които се отнасятъ търговетъ, и се изплащатъ отъ кредита по параграфа, отъ който се изплаща предприятието.“

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 122, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 123. (Старъ чл. 112) Обявлението се обнародва най-малко 30 пълни дни преди опредѣления день за произвеждането на тръга, като датата на обнародването и тази на произвеждането на тръга не се включватъ въ 30-дневния срокъ. За доставки отъ странство за сума по-голяма отъ 500.000 л. срокътъ за обявяването трѣбва да бѣде най-малко три месеци.

Въ случай че между опредѣлената за тръга дата и датата на обнародването на обявлението не сѣ изтекли горнитѣ срокове, тръгътъ се отлага отъ само себе си съ толкова дни, колкото сѣ потрѣбни до попълване на първоначално опредѣления срокъ. Ако така опредѣлениятъ день се случи празникъ, тръгътъ се произвежда на следния прѣсѣтственъ день.“

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 123, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 124. (Старъ чл. 113) За продажба на ненуждни, похабени и негодни за употреба и други малоценни предмети, приблизителната обща стойностъ на които не надминава 10.000 л., достатъчно е да се извести чрезъ обявления, залепени на по-виднитѣ мѣста въ градоветъ, а въ селата — чрезъ глашатай, и то една седмица преди деня на продажбата.

Приблизителната обща стойностъ на тия предмети се опредѣля отъ комисия при учреждението.“

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 124, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 125. (Старъ чл. 114) Въ изключителни случаи, предизвикани отъ обстоятелства, които не сѣ могли да бѣдатъ предвидени, и отъ нужди, нетърпещи отлагане, тръгътъ може да се произведе и въ по-малкъ срокъ, но въ никой случай не по-рано отъ петнадесетъ пълни дни следъ обнародването на обявлението. Този срокъ може да бѣде и десетъ пълни дни, въ случай че по-рано е билъ произвежданъ редовенъ тръгъ.

Въ такива случаи началникътъ на учреждението, за смѣтка на което се произвежда тръгътъ, излага въ писменъ докладъ до надлежния министъръ мотивитѣ, поради които тръгътъ не може да се произведе въ редовния срокъ и иска произвеждането му въ съкратенъ срокъ.

Този докладъ се поднася за одобрение отъ надлежния министъръ, следъ като бѣде визиранъ отъ началника на бюджетоконтролното отдѣление или контролна служба по бюджета или неговия замѣстникъ и се прилага къмъ тръжното дѣло.

За предприятия до 1.000 000 л. одобрението може да се даде и отъ упълномощеното отъ министра длѣжностно лице.

Когато се установи, че произвеждането на тръга съ съкратенъ срокъ е било предизвикано отъ нехайство или въобще отъ липса на предвидливостъ отговорното длѣжностно лице подлежи на дисциплинарно наказание, независимо отъ гражданската отговорност по чл. 47 на тоя законъ.

За доставки отъ странство не може да се обявява тръгъ съ съкратенъ срокъ“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 125, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 126. (Старъ чл. 115) За продажба на предмети, подлежащи на развала, срокътъ за обявяването на тръга може да бѣде съкратенъ, споредъ нуждата. Въ такива случаи за причинитѣ на съкращението се съставя протоколъ отъ комисията при учреждението, който не подлежи на виза и утвърждение“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 126, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 127. (Старъ чл. 116) Когато се продаватъ отъ нѣкое държавно учреждение материали и други движимости, които могатъ да бѣдатъ използвани отъ друго държавно учреждение, постапва се съгласно съ чл. чл. 176 и 218, ал. II. Ако нѣма друго държавно учреждение, желаещо да ги купи, тѣ могатъ да бѣдатъ продадени по сѣщия редъ на нѣкое общинско учреждение и на българскитѣ Земледѣлска и Централна кооперативна банки. Предаването на предметитѣ на купувача — не държавно учреждение — става срещу предварително заплащане на стойността имъ.“

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 127, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 128. (Старъ чл. 117) Въ обявлението се показватъ следнитѣ сведения за тръга:

а) учреждението, за което се отнася предприятието;

б) предметътъ и приблизителната стойностъ на предприятието;

в) помещението, въ което ще се произвежда тръгътъ;

г) начинътъ на произвеждането му, т. е. съ тайна или явна конкуренция;

д) деньтъ и часътъ на започването му, а освенъ това — при тайна конкуренция — и часътъ, до който ще се приематъ документитѣ за участие въ тръга;

е) размѣрътъ на залога, който се изисква за участието въ тръга;

ж) учреждението, при което могатъ да се добиятъ сведения по предприятието, т. е. гдето могатъ да се видятъ и добиятъ поемнитѣ условия, описанията, плановѣтѣ, образцитѣ и другитѣ тръжни книжа“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема чл. 128, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 129. (Старъ чл. 118) Търговетъ се произвеждатъ възъ основа на предварително визиране отъ надлежното бюджетоконтролно отдѣление или контролна служба по бюджета и утвърдени отъ надлежния министъръ или упълномощеното отъ него длѣжностно лице поемни условия и приложенитѣ къмъ тѣхъ, въ зависимостъ отъ естеството на предприятието, описания, ведомостъ за единични цени и тѣхния анализъ, подробни смѣтки за видоветъ и количествата на работитѣ, планове и други книжа и образци, освенъ за случаитѣ по чл. чл. 126 и 127 на тоя законъ. Всичкитѣ тия книжа и образци се подписватъ преди откриването на тръга отъ цѣлия съставъ на тръжната комисия.

Поемнитѣ условия и приложенията имъ за постройки и въобще строежи, преди утвърдението имъ отъ надлежния министъръ или упълномощеното отъ него длѣжностно лице, се одобряватъ и отъ Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството или подведомственитѣ му органи, съ изключение на военнитѣ, миннитѣ, воднитѣ, желѣзнопѣтни и пристанищни по-

стройки и строежи. (Чл. 2 от закона за Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството)

Когато самото обявление служи и за поемни условия, то също се визираща, утвърждава и подписва, според както е изложено във предходната алинея.

Забележка. Съставители на книга по строителни предприятия, които предвиждат въ подробните сметки за отделен вид работи количества съ 10% по-малки от тези по тържния проект, се глобяват въ размерът от $\frac{1}{4}$ до $\frac{1}{2}$ от стойността на надвишените количества, съ изключение на работи, които по своето естество не могат предварително точно да се установят. Глобата се налага съ заповедъ от надлежния министър и подлежи на обжалване предъ Върховния административен съдъ. За учрежденията, предвидени въ чл. 208, глобата се залага от министъра на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Смѣта се, че всички конкуренти, които сѣ направили предложениа, знаятъ съдържанието на поемнитѣ условия и приложенията имъ и ги приематъ.“

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Предпоследната алинея на сега докладвания членъ отъ законопроекта е отъ голѣмо значение.

В. Коевски (нац. л. П): Забележката.

Министъръ С. Стефановъ: Говорите за забележката?

Р. Василевъ (д. сг): Да, за забележката говоря.— Добре е да се дадатъ едни обяснения отъ г. докладчика, и г. министърътъ да ги потвърди. За пръвъ пътъ се предвижда налагането санкции на ония, които изработватъ технически планове, девизи и поемни условия за отдаване държавни предприятия на търгъ, ако тѣ въ подробнитѣ сметки предвидятъ 10% по-малко отъ действителното, което ще се добие на търга. Прави се съ огледъ на това, че често пъти предъ публиката, предъ заинтересованитѣ не се съобщава точниятъ девизъ на предприятието; съобщава се една цифра, но въ сметкитѣ се пише цифра по-малка, отколкуто е стойността, на която ще възлѣзе предприятието. И въ края на краищата нѣкой отъ заинтересованитѣ ще разбере отъ близки, които работятъ по планетѣ, че има въ постройката, предметъ на едно предприятие, една, така да се каже, скрита работа, която не знаятъ другитѣ заинтересовани, които четатъ поемнитѣ условия, и която скрита работа ще му даде достатъчна печалба, и той може да даде 20 до 30% подъ девиза. И често пъти виждате на търговетѣ се даватъ цени по 30, 40, 50% подъ девиза Това какво показва? Това показва, че или има недоразбирание на ония, които работятъ поемнитѣ условия, по планетѣ и точнитѣ сметки — не си знаятъ работата, не познаватъ пазарнитѣ цени и поставятъ невъзможни цени, когато тѣ трѣбва да поставятъ единични цени на отделнитѣ обекти на предприятието, близки до пазарнитѣ, или съ едно намаление най-много отъ 5 до 10% — нѣщо, което е допустимо при гледане на нѣщата като добъръ домакинъ, а въ сѣщностъ се явяватъ разлики въ ценитѣ съ 50% — или пъкъ има недоброевѣстни технически лица, които умишлено посочватъ по-висока цифра, които не посочватъ точно размѣра на предприятието, и тамъ конкурентътъ, който знае, че има такива скрити, недостатъчно обяснени работи, отъ които може да има печалба, при наддаването прави едно по-голѣмо намаление отъ девиза.

Съ тая забележка, която се прокара отъ комисията, се цели да се тури край на подобнитѣ игри, на подобнитѣ работи, които не само правятъ лошо впечатление, но излагатъ твърде много и интереситѣ на държавата.

Та, добре е и г. докладчикътъ, и г. министърътъ да дадатъ нѣкои обяснения, защото това е единъ новъ текстъ — да знаемъ защо е създаденъ и когато ще има да се тъкува и прилага отъ съдилищата, да се има предъ видъ смисълътъ, който законодателятъ е вложилъ въ тоя текстъ, въ тая забележка.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Василь Коевски.

В. Коевски (нац. л. П): Г. г. народни представители! Действително, тази забележка е едно нововъведение. Г. Ради Василевъ обясни достатъчно обстойно тая работа и едва ли се нуждаеше да вземамъ азъ думата. Но, за

да бѣде народното представителство въ пълна яснота, смѣтамъ, че трѣбва да кажа и азъ нѣколко думи по тази забележка.

Касае се за следното. Когато се опредѣля девизътъ на едно предприятие, често пъти има пера, на които действителната стойностъ не може да се установи. Напримеръ, когато има да се изработватъ основи, не се знае каква дълбочина ще се стигне, какво водочерпене ще се наложи, каква ще бѣде кубатурата на тѣзи основи. Тамъ вече не може да се изисква отъ съставителя на поемнитѣ условия да предвиди точно всичко, санкцията предвидена въ тая забележка не може да се приложи. Но има други пера, които математически точно могатъ да се изчислятъ, обаче често пъти въ практиката — и именно тая практика ни кара да туримъ тая забележка — се явяватъ погрѣшни изчисления. Разбира се, съставителитѣ на поемнитѣ условия често пъти се оправдаватъ, като казватъ, че сѣ направили грѣшка. Но тия грѣшки често пъти сѣ колосални; често пъти е изгубната една нула — вмѣсто 2500, станало 250. Защо се прави това нѣщо и дали действително това е грѣшка? Понѣкога може да се случи да стане погрѣшка въ изчислението, понеже е пропусната една нула. Когато известенъ предприемачъ взема едно предприятие, той си прави сметката, че отъ известно перо ще загуби, а отъ друго перо ще спечели. Обаче едно перо, отъ което се печели твърде много, може да не бѣде предвидено реално, и ония, които offerиратъ, никога нѣма да отидатъ да изчисляватъ подробно кубатурата по разнитѣ пера. Само ония конкурентъ, който знае това положение, ще си направи сметката, че ще има една извънредно голѣма печалба отъ едно перо, която нѣма да може да се види отъ другитѣ конкуренти, и по таквъ начинъ, при наддаването, фискътъ, държавното съкровище ще бѣде ошетенъ.

За да се избѣгнатъ въ бъдеще тия работи, ние, хората, които имаме практика, турнахме тая санкция. Разбира се, че има пера, които не могатъ да бѣдатъ изчислени точно. Затуй въ забележката е предвидено, че въ такива случаи санкции нѣма да се прилагатъ. Ето, това е смисълътъ на тази забележка.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Смисълътъ на забележката достатъчно ясно се обясни отъ г. Ради Василевъ. Сега се туря една преграда на всички ония игри, които сѣ ставали, за да може известна работа да бѣде ясна за едни, а неясна за другитѣ. При приключването на подробнитѣ сметки въ много предприятия има случаи, когато едно перо при окончателната сметка излиза 3—4 пъти по-голѣмо, отколкуто е предвидено въ рекапитулацията на отделнитѣ цени при обявлението. По таквъ начинъ едно перо, което е обявено, да кажемъ, за „Х“ стойностъ, излиза 4—5 пъти по-голѣмо; въ него има много голѣма печалба, но по размѣръ въ отделнитѣ книги то е показано много малко. Така може да се прикриватъ известни спекулации, които нѣма да могатъ да бѣдатъ уловени, но и да се видятъ отпосле, тѣ сѣ свършено редовни и законни.

Ето защо, за да има отговорностъ и санкции за техникитѣ, които приготвятъ книгата по строителни предприятия, които въ подробнитѣ сметки за отделенъ видъ работи предвиждатъ количества съ повече отъ 10% по-малки отъ тези по тържния протоколъ, прилази се тая забележка. Изключение се прави за ония работи, които по своето естество не могатъ предварително точно да се установятъ. Напр., когато има да се правятъ кладенци, изкопи, основи и т. н., може да се попадне на лошъ теренъ или на други непредвидени обстоятелства, за неточното предвиждане на които не може да се държатъ отговорни съставителитѣ на планетѣ и да се поддържа, че действително сѣ вложили зла умишлъ. Не могатъ да се предвидятъ отклоненията отъ поемнитѣ условия, които могатъ да се наложатъ по време на изпълнението на едно предприятие.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя С. Даскаловъ)

Даже азъ имамъ идеята да предвидя и друга една отговорностъ, защото и държавата, и частнитѣ лица при нашитѣ строежи често пъти не, но повечето пъти влизатъ вътре сто на сто, отколкуто първоначално сѣ представили сметкитѣ си. Азъ имамъ идеята да предложа това въ комисията, но отсъствувахъ въ едно заседание, когато сѣ минали тия членове, и не можахъ да я предложа. Идеята ми се състоеше въ следното: ако известно предприятие, безразлично дали е държавно или частно, се реализира

с 10 или 15% повече, без да е имало измѣнение на единичните цени — взети за база на оценката му — през периода на неговото изпълнение и без да е увеличен размѣрът на самото предприятие, да носи известна отговорност съставителят на плана, защото предполага се, че държавата или частното лице сѫ невежи, когато им се представя една оценка за известен обект.

Р. Василев (д. сг): Комисията намѣри, че това трѣбва да влѣзе въ закона за благоустройството и затуй не се помѣсти тукъ.

М. Дилианов (з): Въ комисията се възприе това.

В. Коевски (нац. л. П): Така е.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Трѣбва да се съгласите, че на всички тия игри трѣбва да се тури край.

М. Дилианов (з): По предложение на директора на благоустройството го сложихме.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ приемамъ обяснението, което се дава — че този въпрос ще може да се уреди въ закона за благоустройството.

Р. Василев (д. сг): Защото се визиратъ и частни лица.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 129, както се докладва отъ г. докладчика, заедно съ обясненията, които даде г. министърътъ на финанситѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 130. (Старъ чл. 119) Бюджетоконтролното отдѣление или надлежната контролна служба по бюджета, съобразявайки се съ предписанията на чл. чл. 41 и 42, преглежда поемните условия и приложенията имъ и дава съгласие (виза), когато не намѣри въ тѣхъ нѣкои несъобразности съ действащите закони и наредби, или постановления вредни за интереситѣ на съкровището; въ противенъ случай сѫ мотивирано изложение отказва визата.

Ако надлежниятъ началникъ на служба или министъръ, респективно упълномощеното отъ него длъжностно лице, не възприематъ мнението на бюджетоконтролното отдѣление или контролна служба по бюджета, началникътъ на бюджетоконтролното отдѣление долага за това на министъра на финанситѣ, който разрешава окончателно въпроса“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 130 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 131. (Старъ чл. 120) Следъ като се разгласи за произвеждането на единъ търгъ, не се допуска да се правятъ измѣнения или допълнения въ визиранитѣ и утвърдени поемни условия и приложениятѣ къмъ тѣхъ описания, ведомостъ по единичните цени, смѣтки, планове, образци и др. подобни.

Ако стане нужда да се направятъ нѣкои измѣнения или допълнения въ горните книжа, тѣзи измѣнения или допълнения сѫщо се визиратъ и утвърждаватъ по надлежния редъ, следъ което търгътъ се обявява отново“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 131 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д): (Чете)

„Чл. 132. (Старъ чл. 121) Въ поемните условия или приложенията имъ се означава:

а) видътъ и произхождението на предметитѣ, за които се отнася предприятието; количеството, размѣрът и приблизителната цена на предприятието; цената не се означава само когато, поради естеството на предприятието, опредѣлянето ѝ е предоставено на самитѣ конкуренти.

Въ поемните условия и тѣхните приложения или, ако нѣма поемни условия (при доброволно съгласие) — въ самия спазарителенъ протоколъ може да се уговарятъ известни, технически допустими, толеранси (минимумъ и максимумъ).

При предприятия за доставка на хранителни припаси и фуражи въ поемните условия може да се предвиждатъ

уговорки за увеличение или за намаляние количеството на доставкитѣ презъ време на изпълнението имъ максимумъ до 20%, въ зависимостъ отъ действителнитѣ нужди на учреждението. Увеличеното количество въ горния размѣръ се заплаща по трѣжнитѣ цени, а за намаляването на количеството предприемачътъ нѣма право на никакво обезщетение;

б) сроковетѣ, въ които предприятието трѣбва да се извърши, както и откога ще се смѣтатъ тѣзи срокове.

Сроковетѣ за доставки отъ странство не могатъ да бъдатъ по-кратки отъ три месеца;

в) подробноститѣ по извършването на предприятието и наказанията, които ще се налагатъ на предприемача, ако не изпълни задълженията си;

г) въ какъвъ срокъ отъ датата на утвърдението на търга предприемачътъ е длъженъ да сключи надлежния писменъ договоръ, ако сключването на такъвъ се изисква, и отговорноститѣ, на които подлежи, ако отложи или откаже да подпише договора въ опредѣления срокъ, като се има предъ видъ и ал. II на чл. 180;

д) мѣстото, гдето трѣбва да стане изпълнението на предприятието и начинътъ на предаването, приемането и изплащането.

Плащането по правило се извършва въ Българската народна банка. Ако предприемачътъ е чуждестранна фирма и задължението е поето въ чужда валута, която се превежда въ странство, разносикитѣ по превода и гербовия налогъ за разписката за получаване на преведената въ странство сума сѫ въ тежестъ на предприемача;

е) ако предприемачътъ се освобождава отъ нѣкои разноси, сѫ които е свързано сключването на договора и изпълнението на предприятието, то отъ кои именно и въ чия тежестъ оставатъ тия разноси;

ж) видътъ и размѣрътъ на залога, които конкурентътъ е длъженъ да даде за участие въ търга, както и гаранцията, ако има нужда отъ такава, която предприемачътъ е длъженъ да даде за обезпечение изпълнението на предприятието. При предприятия, за които се предвижда временно и окончателно приемане, гаранцията се състои или въ удържки 10% при всѣко плащане, или въ представяне на парична гаранция въ сѣщия размѣръ отъ Българскитѣ Народна Земледѣлска или Централна кооперативна банки, отъ Интернационалната банка на България и отъ ония популярни банки, които бждатъ посочени, следъ влизането на настоящия законъ въ сила, отъ Българската централна кооперативна банка, която и носи пълна отговорностъ за всѣка конфискувана гаранция, ако тя не бжде изплатена отъ популярната банка, която я е дала. Въ удостоверение на гаранцията трѣбва изрично да е казано, че банката се задължава да внесе гарантираната сума при поискване отъ учреждението, безъ да влиза въ преценка на основателността на причинитѣ, които сѫ наложили това поискване.

Гаранциитѣ, за които е речъ въ настоящата точка, не могатъ да бждатъ въ залогъ на ценни книжа, а се даватъ отъ името и за смѣтка на самата банка;

з) правата, които учреждението, за смѣтка на което се произвежда търгътъ, ще има върху залога и гаранцията въ случай че конкурентътъ или предприемачътъ не изпълни задължението си.

Забележка. Въ поемните условия винаги се уговаря, че законътъ за бюджета, отчетността и предприятията и правилникътъ за прилагането му сѫ основа на предприятието.

Поемните условия и приложенията имъ за технически доставки: машини, двигатели и др. такива, както и за направа и доставка на всички видове инсталации (за отопление, освѣтление и пр.), за фабрични произведения и за извършване на работи отъ особено специаленъ характеръ се съставятъ и подписватъ отъ комисия въ съставъ най-малко отъ три вещи лица. Последнитѣ могатъ и да не бждатъ отъ ведомството, за което е доставката или работата“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 132, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Замѣстникъ-докладчикъ И. Драгойски (д) (Чете)

„Чл. 133. (Старъ чл. 122) Търговетѣ за смѣтка на държавнитѣ учреждения се произвеждатъ отъ комисии, въ съставъ както следва:

а) въ окръжитѣ и околийски градове — отъ финансовъ представител, началника на учреждението, за смѣтка на което се произвежда търгътъ, или неговъ замѣстникъ и представител на общината — кметътъ или неговъ замѣстникъ;

б) въ другитѣ градове или села — отъ данъчния агентъ или акцизентъ приставъ, началника на учреждението, за смѣтка на което се произвежда търгътъ, или неговъ замѣстникъ и единъ представителъ на общината — кметътъ или неговъ замѣстникъ.

Когато се произвежда търгъ за смѣтка на данъчно или акцизно управление, комисията се състои отъ данъчния или акцизния началникъ или неговъ замѣстникъ, единъ представителъ на друго държавно учреждение и кметътъ или неговъ замѣстникъ.

За предприятия до 100.000 лева, вмѣсто финансовъ представителъ, въ тръжната комисия може да участвува държавенъ служителъ отъ сѣщото или друго учреждение.

При търговѣ по работи и доставки отъ специаленъ характеръ въ тръжната комисия, освенъ постоянния съставъ, като членъ на комисията влиза поне единъ специалистъ, опредѣленъ отъ надлежния министъръ или отъ упълномощеното отъ него длъжностно лице.

Въ комисията председателствува най-старшиятъ по служебно положение.

Когато началникътъ на учрежденията изирашатъ въ тръжнитѣ комисии свои замѣстници, отговарятъ за добрия имъ изборъ.

Въ мѣста, гдето нѣма финансовъ представителъ, като таквъ взема участие общинскиятъ секретаръ-бирникъ, учителътъ или свещеникътъ.

Членове на комисията, които не се явятъ на опредѣленото време или никакъ, подлежатъ на глоба въ размѣръ на 100 до 500 л., налагаема отъ министъра на финансите или отъ упълномощеното отъ него длъжностно лице.

Когато единъ отъ членоветъ не се яви, останалитѣ двама опредѣлятъ и поканватъ друго длъжностно лице и произвеждатъ търга.

Членове на тръжна комисия, които съзнателно сѣ подписали протокола, безъ да сѣ участвували въ заседанието на сѣщата, носятъ углавна отговорностъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Последната алинея на този членъ, г. г. народни представители, е една новела, прибавена отъ комисията, за да се избѣгне онова, което досега е правено: извършва се търгъ; въ комисията не участвуватъ всички лица; единъ, който участвува, приема книгата, търси следъ това другитѣ и казва: „Подпишете сега протокола, за да се възложи търгътъ на Иванъ и Драганъ“. По таквъ начинъ сѣ ставали много злоупотребления.

Сега сѣ последната алинея на чл. 133, подъ страхъ на углавна отговорностъ — т. е. за фалшификация, много тежко престѣпление по чл. 354 отъ наказателния законъ — се задължаватъ членоветъ, които участвуватъ въ тръжни комисии, да бѣдатъ на самото мѣсто. Защото, ако трима души взематъ участие въ тръжната комисия, при произвеждането на търга и още на самото мѣсто, като се произведе търгътъ, направятъ протоколъ и го подписатъ, тогава сигурно много отъ грѣшкитѣ — да не кажа и престѣпленията — биха се избѣгвали, и държавното съкровище не би било ощетявано отъ това, че не се интересуватъ другитѣ господа, а само единъ отиде въ нѣкое сѣчище, извърши търга въ нѣкоя мѣстностъ и после подписа протокола да се подписва отъ другитѣ членове, които не сѣ присѣствували. Затуй се постави тая тежка санкция за членоветъ на комиситѣ. И отсега нататкъ трѣбва да имаме надеждата, че тѣ, имайки предъ видъ каква тежка отговорностъ носятъ, когато сами не участвуватъ, а само приподписватъ протокола и оформяватъ търга, ще си отварятъ очитѣ и ще участвуватъ въ комиситѣ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Дрънски.

Д. Дрънски (д): Азъ ще си позволя да искамъ едно обяснение отъ г. Ради Василевъ. Терминътъ „углавна отговорностъ“ е много широкъ. Вие, г. Ради Василевъ, цитирате чл. 354 отъ наказателния законъ. Но намирате ли действително, че има фалшификация въ този случай? И какъ ще поддържате това нѣщо?

Р. Василевъ (д. сг): Като ме питате, да Ви отговори. Официаленъ органъ вмѣква въ официаленъ документъ обстоятелство, което не е вѣрно. Защото тамъ се пише: „Въ присѣствието на Иванъ, Стоянъ, Драганъ“. Тѣ сѣ подписали, а не сѣ присѣствували.

Д. Дрънски (д): Какви вредни последици може да има за държавата това, ако търгътъ е редовенъ?

Р. Василевъ (д. сг): Констатирани сѣ голѣми последици, защото често пѣти нѣма комисия, която да решава въпроса, а участвува само едно заинтересовано лице.

Д. Дрънски (д): Азъ съмъ готовъ да споря съ Васъ, че този текстъ на наказателния законъ нѣма да се приложи. И когато говорите за таква углавна отговорностъ така широко, трѣбва да кажете, кой членъ ще се приложи. Не може да се говори така нашироко.

Р. Василевъ (д. сг): Азъ Ви казахъ — чл. 354.

Д. Дрънски (д): Не може, г. Ради Василевъ, защото, ако е съставенъ единъ протоколъ за редовно извършенъ търгъ, и Вие не сте присѣствували и като членъ на комисията го подписате, нѣма елементъ на фалшификация, нѣма извършено престѣпление.

Та азъ бихъ желалъ да ми се каже кой е текстътъ, който ще се приложи тукъ. И ако го намѣрите, ще ви кажа аферимъ. Това е една фраза безъ стойностъ. Друго е, ако се възклатъ неистински обстоятелства въ протокола за произвеждането на търга. Но нѣма такава нѣщо.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 133, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Д. Дрънски (д): Докладчикътъ не е обяснилъ тая работа.

Министъръ С. Стефановъ: Ще се върнемъ пакъ на този въпросъ въ комисията.

Д. Дрънски (д): Това е една добавка безъ никакво значение.

Р. Василевъ (д. сг): Голѣмо значение има.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ си вземамъ безежка, г. Дрънски; само Вие имайте грижата да бѣдете въ комисията.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 134. (Старъ чл. 123) Търговетъ се произвеждатъ обикновено въ града или селото, посочено отъ учреждението, което е обявило търга, предпочително въ канцеларитѣ на данъчнитѣ управления, а гдето такива нѣма или сѣ неудобни (непригодни) — въ общинскитѣ канцеларии или въ самитѣ учреждения.

За едно и сѣщо предприятие търговетъ се произвеждатъ едновременно най-малко на две мѣста. Надлежнитѣ министри, сѣ съгласието на Министерството на финансите, опредѣлятъ кои търгове могатъ да се произвеждатъ само на едно мѣсто.

Забележка. Общинитѣ не сѣ длъжни да произвеждатъ търга едновременно на две мѣста, освенъ ако противното е решилъ общинскиятъ съветъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 134, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 135. (Старъ чл. 124) Времето за откриване и закриване на търговетъ се опредѣля съгласно съ предварително провърения съ мѣстната телеграфопощенска станция часовникъ на учреждението, гдето търгътъ се произвежда, а въ мѣста, гдето нѣма телеграфопощенска станция, комисията се ползува отъ часовника, който има на рѣка“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 135, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 136. (Старъ чл. 125) Допущатъ се да конкуриратъ само лица, които представятъ:

а) свидетелство отъ общинското управление, въ избирателнитѣ списъци на което сѣ записани, че сѣ български подданици и че се ползуватъ съ граждански и политически права;

б) когато предприятието се отнася до сгради, изкуствени съоръжения и други подобни — свидетелство за способностъ, издадено отъ Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството. Издаденитѣ отъ това министерство свидетелства за способностъ да-

ват право на притежателитѣ имъ да се явяватъ като конкуренти въ търговетѣ и да взиматъ предприятия, независимо отъ стойността имъ. Ако конкурентътъ притежава свидетелство съ ограничена стойностъ и стойността на предприятието надминава стойността на свидетелството му, тогава той е длъженъ да заяви въ предложението си, че ще представи технически ръководителъ. При търгове за работи отъ чисто професионално техническо естество, като за планоснимане, нивелиране, съставяне проекти за сгради, съоръжения, водопроводи, канализации и др., се допускатъ само техници съ признато право на свободна самостоятелна практика, съгласно съ закона за Министерството на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството;

в) редовенъ документъ, издаденъ споредъ постановлението на настоящия законъ, за вложения отъ конкурента залогъ.

Свидетелствата, за които е речъ въ точки „а“ и „б“, съ изключение на тия по точка „б“, ако сѣ издадени на лица техници-специалисти, иматъ сила: първото — за една, второто — за две години отъ датата на издаването имъ. Ако, разбира се, не сѣ били отменени презъ това време отъ учреждението, които сѣ ги издали.

За участие въ търгове, когато държавата продава или дава подъ наемъ свои движими или недвижими имоти, не се иска свидетелство по буква а.

При търгове за доставки и извършване работи отъ занаятчийски характеръ се допускатъ само правоспособни занаятчии, притежаващи майсторско свидетелство, издадено отъ търговско-индустриална камара. Кои доставки и работи сѣ отъ занаятчийски характеръ се определя сѣ наредба, изработена отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда, заедно съ Министерството на финанситѣ, като се вземе мнението и на търговско-индустриалнитѣ камари. Наредбата се одобрява отъ Министерския съветъ.

Забележка. Всеки конкурентъ е длъженъ да означа въ предложението си точния си адресъ, на който да му се съобщатъ резултатътъ отъ търга.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! И тукъ има една новела. Комисията се съгласи, по мое предложение, да се направи едно ограничение на лицата, които могатъ да участвуватъ въ търговетѣ за доставки и извършване на работи отъ занаятчийски характеръ, като се допускатъ да участвуватъ въ тия търгове само занаятчии, притежаващи майсторско свидетелство.

На пръвъ последъ, това е ограничение на конкуренцията и може би всеки ще каже, че ще се злоупотреби фискътъ. Обаче, като се има предъ видъ какъ се е манипулирало и практикувало досега при търгове, съ които се е отдавало на предприемачъ извършването на чисто занаятчийски работи, въ които влага трудъ занаятчията, ще се види, че съ тази новела е направена твърде голѣма крачка напредъ въ защита на нашето занаятчиство. Обикновено досега извършването на чисто занаятчийски работи, като боядисване, ушиване на дрехи и др., се предприемаше отъ хора съ по-голѣмъ капиталъ и тѣ го отдаваха после на занаятчии, като акорданти. Въ такъвъ случай предприемачътъ си туря своята печалба, занаятчията бива експлоатиранъ и пакъ държавата не получава поевтино доставките или изработката, отколкото ако имаше ограничението, на такива търгове да се явяватъ само занаятчии. Затова сѣ новия текстъ на този членъ се дава възможностъ, въ търгове, които иматъ за обектъ чисто занаятчийски работи, да участвуватъ само занаятчии съ майсторско свидетелство, хора, на които е призната занаятчийската правоспособностъ. Занаятчинтъ обикновено не сѣ единъ-двама, а сѣ много повече, и обикновено ще има конкуренция. Отъ друга страна, тѣ прѣко ще взематъ печалбата. Ако сѣ кооперирани въ занаятчийска кооперация, ще дадатъ 50% по-малко залогъ при търга, ще взематъ работата и нѣма да бждатъ експлоатирани отъ предприемачитѣ, които отпосле ще имъ отдаватъ работата, като на акорданти. По този начинъ работата ще бжде извършвана по-добре, фискътъ нѣма да бжде злоупоставенъ.

По тѣзи съображения се наложи тази новела, която е въ защита на нашето занаятчиство.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Василъ Коевски.

В. Коевски (нац. л. П): Г. г. народни представители! Азъ ще предложа едно допълнение въ буква б на този чл. 136.

Въ края на тази буква б е казано: (Чете) „При търгове за работи отъ чисто професионално техническо естество, като за планоснимане, нивелиране, съставяне проекти за сгради, съоръжения, водопроводи, канализации и др.“ Пропустнато е да се вмѣстятъ електрификационнитѣ работи, които въ последно време взематъ едно голѣмо разширение. Смѣтамъ, че тѣ заслужаватъ, както другитѣ работи, да бждатъ вмѣстени тукъ. Вѣрвамъ, че г. министърътъ на финанситѣ нѣма да бжде противъ, ако подиръ думата „нивелиране“ се прибавятъ думитѣ: „и разни електрификационни обекти“.

Министъръ С. Стефановъ: Защо да ограничаваме?

В. Коевски (нац. л. П): Електрификационнитѣ работи сѣ изключени. Предлагамъ да се вмѣкнатъ наредъ съ другитѣ работи.

Министъръ С. Стефановъ: Въ какъвъ смисълъ? Че само електронинженери могатъ да взематъ участие?

В. Коевски (нац. л. П): Да.

Министъръ С. Стефановъ: Това е много ограничително.

В. Коевски (нац. л. П): Ние имаме сложни електрификационни обекти. Можемъ да кажемъ: „сложни електрификационни обекти“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Каназирски.

Г. Каназирски (д. сг): Г. г. народни представители! Въ чл. 136, буква б, се казва: (Чете) „Когато предприятието се отнася до сгради, изкуствени съоръжения и други подобни...“ Защо е употребена думата „сгради“, когато навсякъде се употребяватъ думитѣ „постройки и съоръжения“? Докато въ всички по-раншни членове говоримъ за „постройки“, тукъ се говори за „сгради“.

Поправката, която предлагамъ, е: вмѣсто „сгради“, да се каже: „постройки и съоръжения“. По този начинъ става едно разширение, понеже подъ „постройки“ се разбиратъ и сгради, а подъ „съоръжения“ се разбиратъ водопроводи, канализации и т. п.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! По последната бележка на г. Каназирски ще кажа, че законопроектътъ оперира и съ „сгради“, и съ „постройки“.

В. Коевски (нац. л. П): Съ термина „сгради“ никъде не оперира.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): „Сгради“ е по-тѣсно понятие, а „постройки“ е по-широко понятие. Както по този въпросъ, така и по другитѣ въпроси, които се повдигнаха и които сѣ разисквани въ комисията, не би трѣбвало да вземаме решение тукъ прибрзано. Началата, които се сложиха въ този членъ, се възприеха отъ комисията, но останаха нѣкои подробности. Тѣ трѣбва да се преценятъ отъ практическа гледна точка, като се изхожда отъ интереситѣ на заинтересованитѣ съсловия, които интереси се застъпиха отъ тия, които вземаха думата, както и отъ интереса на държавното съкровище, на фиска.

Така че, азъ предлагамъ, съ съгласието на г. министра, да не се гласува чл. 136 сега, а, както стана съ други членове, да се върне въ комисията, да се обсъди по-добре и тогава да приемемъ онова, което ще намѣримъ за по-добро.

Г. Каназирски (д. сг): Съгласенъ съмъ, стига г. министърътъ да се съгласи.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. министърътъ е съгласенъ.

Г. Каназирски (д. сг): Азъ искамъ да направя втора бележка, за да подкрепя предложението на г. Коевски.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Добре е да се изкаже сега, за да се иматъ предъ видъ Вашитѣ съображения отъ комисията.

Г. Каназирски (д. сг.): Въ буква б на чл. 136 е казано: (Чете) „При търгове за работи от чисто професионално техническо естество, като за планоснимане, нивелиране, съставяне проекти за сгради, съоръжения, водопроводи, канализации и др., се допускат само техници съ признато право на свободна самостоятелна практика . . .“ Въ този текст да се прибави: „и разни електрификационни обекти“.

При нашите ограничени средства за строеж, това, което въ бъдеще ще се строи, по всяка вероятност, ще бъдат електрификационните обекти. Министерството на благоустройството работи върху един законпроект за обща и системна електрификация на страната. Единственото нещо, което засега може да се строи, повтарям, това са електрификационните обекти. Когато ги изключим от този текст, ние създаваме една несигурност, кой би могъл да се яви на конкурси за електрификационни обекти. А правилното е да се явят най-цензователите, именно електроинженерите, въобще онзи, които Министерството на благоустройството определя. Ако остане този текст, ще има една мъглявост въ този закон.

Председателстващ С. Даскалов: Има думата народният представител г. Теодоси Кънчев.

Т. Кънчев (д. сг. Ц): Все въ връзка съ наредбата на чл. 136 и по повод направеното предложение от г. Коевски и г. Каназирски, аз ще изкажа съображения тъкмо за противното становище. Всички тия предприятия, електрификационни и др., безспорно ще имат за обект един или други обществени работи. Въ интереса на фиска е, щото по възможност да могат повече хора да конкурсират за извършването на подобни работи, защото ще се получат по-ниски цени.

Г. Каназирски (д. сг.): За сгради

Т. Кънчев (д. сг. Ц): Тук не е въпрос за компетентност, тук не е въпрос за конкурс, тук е въпрос за участие въ конкуренция. И когато ще се изработят поемните условия, ще се каже изрично, че ръководенето на тия работи ще става от специалисти-инженери, планоснимачи, електроинженери, защото ние нямаме абсолютно никаква гаранция че един специалист-електроинженер ще може да разполага съ необходимите, въ много случаи значителни, средства за извършването на строежа.

Г. Каназирски (д. сг.): Въпросът не е за строежа, а за конкурса.

Т. Кънчев (д. сг. Ц): Въпросът е за участието на конкурентите. Друг е въпросът за конкурсите. Тук, въ чл. 136, се говори за конкуренти.

Ето защо, аз считам, че една подобна наредба, която би ограничила достъпа до конкуренция на едно значително число предприемачи, които разполагат съ необходимите средства, съоръжения и т. н., ще има за резултат, първо, получаване на високи цени и, второ, една голяма фаворизация. Защото положението, до което ще се дойде, е следното. Има известни предприемачи, които желаят, могат и са подготвени да участват напълно въ едно електрификационно дело, но понеже сами те не са електроинженери, чисто и просто ще трябва да купят фирмата, паравана на един инженер, за да могат да участват от негово име, а въ сжщност те пак си остават зад него.

В. Коевски (нац. л. П): Ами качеството на работата? То е важен въпрос.

Т. Кънчев (д. сг. Ц): Общественият интерес налага, по възможност въ всички случаи, дето това може да стане, да участват повече конкуренти, а пък въпросът за качеството, въпросът за компетентността ще се разреши като се каже въ поемните условия или въ договора, че предприемачът е длъжен да има за ръководител един специалист-техник и че приемането на работата, безспорно, ще стане съ участието на специалисти. Ето ви гаранция за качеството. Иначе ние правим едно професионално ограничение, което ще бъде въ ущърб на обществения интерес и на доброто изпълнение на работата.

По тия съображения, аз бих молил, когато този въпрос ще се разгледа въ комисията, да се има предъ вид това и да не се налагат подобни ненужни ограничения.

Г. Каназирски (д. сг.): Една дума да кажа. Г. Кънчев! Текстът е ясен: (Чете) „При търгове за работи от чисто професионално техническо естество, като за планоснимане, нивелиране, съставяне проекти за сгради, съоръжения, водопроводи, канализации и др.“ Какво търси тук един laik, който не познава тези работи? Тук се касае за съставяне на проекти, а не за самото изпълнение на предприятието. Когато се касае да се правят проекти за електрификационни обекти, да се допускат само електроинженери. Защото на един строител или архитект не му е там мястото, както не му е мястото на един електроинженер да се бърка въ архитектурни работи. Не е въпрос за строежи.

Т. Кънчев (д. сг. Ц): Те са свързани тези неща — проекти и строежи.

Г. Каназирски (д. сг.): Една община или държавата иска да си приети проект за електрификацията на едно населено място. На кого ще се възложи тази работа? На архитект ли? Та, моля, ако е възможно, г. докладчик, този член да се разгледа отново въ комисията.

Докладчик Н. Йотов (з): Ще се обсъждат тези членове въ комисията.

Председателстващ С. Даскалов: Чл. 136 остава негласуван, защото наново ще бъде разглеждан въ комисията.

Пристъпваме към чл. 137.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Чл. 137. (Стар чл. 126) Членовете на търговската комисия както и длъжностни лица на които са възложени изнѣло или част от имотите, за които се отнася търговията, или които, поради служебното им положение, са длъжни да се грижат за тия имоти, не могат да вземат участие, като конкуренти при произвеждането му, нито напразно, нито косвено“.

Председателстващ С. Даскалов: Който приема чл. 137, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозина бо. Съборието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Чл. 138 (Стар чл. 127) Подданиците на чуждите държави се допускат да вземат участие въ предприятия наравно съ българските подданици, като представят документи за подданството си за внесените залоги и въ случаите по точка „б“ на чл. 136 — свидетелство за способност.“

Чуждите подданици, живущи въ сграство, представят свидетелство за способност от тамошните компетентни власти. При това, ако чуждите подданици и въобще чуждите фирми действуват въ България чрез свои представители живущи въ България, тия представители трябва да бъдат български подданици, да са свързани съ редовни полномощия и да имат регистрирана фирма въ България, което се належащо доказва.

При предприятията от вида на предвидените въ точка „б“ на чл. 136, както и при доставка на машини, които се монтират и за които, поради сложността на обекта, въ поемните условия е предвидено да има временно и окончателно приемане, конкурентът — чужд подданик, върху когото се възлага предприятието, е длъжен да има за ръководител на същото техник-български подданик, съ признати права“.

Председателстващ С. Даскалов: Има думата народният представител г. Васил Коевски.

В. Коевски (нац. л. П): Г. г. народни представители! По този член аз ще повдигна един въпрос, който въ всички държави вече е решен, обаче у нас стои, тъй да се каже, още въ първобитно състояние. Известно ви е, че въ Турция и въ други държави вече не допускат чужди подданици да вземат участие въ търговията. Ние, обаче, го допускаме и по такъв начин лишаваме наши подданици от възможност да намират работа.

Не искам да направя едно предложение, косто да обхваща всички търгове, но съмтам, най-малко, че ние сме длъжни да направим едно ограничение за постройки, строежи на сгради, шосета и пр., които ще се извършват въ България въ смисъл, да се извършват само от български подданици. И без надълго да се аргументирам, защото въпросът е ясен, аз правя следното предложение: въ чл. 138, алинея първа, след думата „за-

логъ“ да се зачеркнат останалите думи: „и въ случаитъ“ и пр. до края на алинеята, като, вмѣсто тѣхъ, се прибавятъ думите: „освенъ въ случаитъ по точка „б“ на чл. 136.“ Така се изключватъ всички чужди подданици да взематъ участие въ търгове за постройки и строежи.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че на този въпросъ ще трѣбва да се спремъ и пакъ въ комисията да го решимъ. Защото имаме случаи, какъто бѣше напр., тоя съ предприятието „Вжча“, кждето почнаха наши инженери, а ни се изложи чужди подданици да го строятъ. И ако имаме единъ такъвъ законъ, и ако предприятието бѣше държавно, ние трѣбваше да го оставимъ да катастрофира, защото нѣмаше да можемъ да вземемъ единъ инженеръ чужденецъ да го ръководи. Азъ разбирамъ да защитаваме нашитъ подданици. Но има изключителни случаи, когато се налага да се търсятъ чужди инженери, да се търси тѣхната онитност. Тѣй че, азъ мисля, че това предложение на г. Коевски не можемъ така да го присемемъ. Ще трѣбва да върнемъ този членъ въ комисията и тамъ да разгледаме въпроса. Може за по-малки обекти да гарантираме тия права за наши подданици, по за голѣми обекти да предвидимъ това ограничение да свържемъ рѣцетъ на държавата въ нейнитъ строежи и да я докараме до положението, въ нѣкои случаи да понеса голѣми щети поради това, че не може да поибѣгне до чужди подданици, смѣтамъ, ще бѣде погрѣшно.

Д. Дрънски (д): Имаме и международни отношения по този въпросъ.

В. Коевски (нац. л. П): Дълженъ съмъ да взема думата, за да протестирамъ срещу думитъ на г. докладчика, че за предприятието „Вжча“ не могли да се намерятъ способни български техници, та сме отишли да търсимъ чужденци.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Това е фактъ.

В. Коевски (нац. л. П): Вѣренъ е фактътъ, че се прибѣгна до чужденци, но не защото нѣма способни наши инженери, а защото тѣзи хора, които завеждаха предприятието, дириха чужденци, които да улесняватъ тѣхнитъ спекулации. Това го заявявамъ публично. Не се намери български техникъ да ги защити. И вие знаете, че това предприятие, което трѣбваше да се свърши съ 200 милиона лева, се свърши съ 850 милиона лева, благодарение на „голѣмитъ способности“ на тѣзи техници-чужденци, които бѣха също такива спекуланти, бихъ казалъ нѣщо повече, недобростѣстни, както и онѣзи, които завеждаха това предприятие.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Съ 55 милиона трѣбваше да се свърши.

В. Коевски (нац. л. П): Ето истината, г. Йотовъ! Ето защо съ гордостъ казвамъ, че трѣбва да приемемъ този текстъ, който предлагамъ. Повтарямъ, имаме способни български техници, но предприятието не отиде да ги търси, защото тѣ нѣмаше да огилагъ по угодата му, нѣмаше да приематъ да вършатъ ония работи, които искаха ония приятели.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Нѣма да защитавамъ управлението на „Вжча“ и никога не съмъ го защитава въ, но фактитъ сѣ други, г. Коевски. Нека този въпросъ не го разрешаваме така леко. Самитъ български техници бѣха препоръчали на ония, които строиха „Вжча“, да потърсятъ чужди инженери.

В. Коевски (нац. л. П): Това е лъжа!

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Азъ чувахъ отъ г. Романова, че цѣлото предприятие ще струва 55 милиона лева.

В. Коевски (нац. л. П): Българското инженерно-архитектно дружество препоръча нѣкои техници, но ония господа около „Вжча“ намѣриха, че българскитъ техници, който е способенъ да ръководи тая работа, билъ искалъ много голѣма заплата, а следъ туй на чужденца дадоха четворно по-голѣма заплата. Ето истината по този въпросъ. Вие, може би, не знаете истината и затова така говорите.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Зная какъ се измѣниха плановѣтъ, защото бѣхъ членъ на синдикалния съветъ

на „Вжча“, но не е мѣстото тукъ да разискваме този въпросъ. Зная първия проектъ на Романова, споредъ който предприятието щѣше да струва 55 милиона лева. Зная втория проектъ, зная и третия проектъ, изработенъ отъ чужденецъ, но който бѣ оставенъ на българи да го екзекутиратъ. Бѣше изработенъ погрѣшно 300 метра тунелъ, струваше милиони и се изостави. И трѣбваше да дойдатъ чужденци, за да доизкаратъ работата.

В. Коевски (нац. л. П): Не е истина.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Въ всѣки случай не му е тукъ мѣстото да разискваме по този въпросъ. Нека чл. 138 отиде въ комисията.

В. Коевски (нац. л. П): Вие сте напълно заблуденъ, г. Йотовъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Чл. 138 заедно съ предложението на г. Коевски отива въ комисията, за да му се даде окончателна редакция.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 139. (Старъ чл. 128) Когато въ търговетъ участватъ дружества и кооперативни сдружения, освенъ документитъ, които се изискватъ по чл. 136, точки „б“ и „в“, тѣ представятъ и удостоверения отъ надлежния окръженъ съдъ за съществуването на дружеството или сдружението и за лицата, които го представляватъ.

Съответенъ документъ представятъ и чуждестраннитъ дружества, но той може да бѣде издаденъ било отъ властта, която е регистрирала дружеството, било отъ търговската камара, въ района на която е тая власт, било отъ тѣхното министерство на външнитъ работи или отъ легацията, респ. консулството имъ въ България, но само ако тия власти сѣ упълномощени отъ законитъ на съответната страна да издаватъ такива документи, за което изрично се споменава въ самия документъ.

Дружествата и кооперативнитъ сдружения могатъ да участвуватъ въ строителни предприятия само ако сѣ регистрирани като такива, и иматъ постояненъ технически ръководителъ.“

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 139, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 140. (Старъ чл. 129) Когато въ търговетъ участватъ занаятчийски кооперации, за които е речъ въ чл. 35 на закона за занаятитъ, тѣ представятъ на трѣжната комисия залогъ въ половинъ размѣръ и удостоверение отъ надлежната търговска камара за съществуването на кооперацията и лицата, които я представляватъ.“

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 140, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 141. (Старъ чл. 130) Когато предприятието има за предметъ извършване доставки и работи, съставляващи специалностъ само на нѣкои лица и фабрики, конкуренцията може да се ограничи само между такива лица и фабрики.

Ограничението на конкуренцията става чрезъ изброяване въ поимнитъ условия и въ обявлението за търга особени качества, които трѣбва да притежаватъ, и условията, на които трѣбва да отговарятъ конкурентитъ, вънъ отъ качества и условията, опредѣлени въ чл. чл. 136 и 138 отъ тоя законъ.“

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 141, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 142. (Старъ чл. 131) Отнема се правото да участвуватъ като конкуренти въ предприятия презъ единъ периодъ не по-дълъгъ отъ три години на ония лица, които сѣ оттеглили предложението си или, които, действайки било отъ свое име, било като пълномощници, сѣ се показали неизправни по изпълнение на известни предприятия, както и за доказано нередовно заплащане на работницитъ, подпредприемачитъ по насмъ на работата и техническия ръководителъ.

Правото за участие въ предприятия се отнема по искане на надлежното учреждение съ мотивирана заповѣдъ отъ надлежния министъръ или упълномощеното отъ него длъжностно лице.

Заповѣдта се прилага отъ деня на обнародването ѝ въ „Държавен вестникъ“ и подлежи на апелативно обжалване предъ Върховния административенъ съдъ.

Данъчните управления и бюджетоконтролните отдели и служби държатъ регистри, въ които записватъ имената на лицата, на които по кое и да било ведомство е било отнето правото да участвуватъ въ предприятия и следятъ да не се допускатъ презъ всичкото време, за което сѫ лишени отъ това право.

Лицата, на които е отнето правото да участвуватъ като конкуренти въ предприятия, не се допускатъ, докато трае запрещението да участвуватъ въ тѣхъ и като пълномощници на други лица или фирми.

Г. министре! Въ алинея трета е казано: „... и подлежи на апелативно обжалване предъ Върховния административенъ съдъ“. Сега предъ Административния съдъ нѣма апелативно обжалване, а има обжалване или за отмяна, или за касация.

Министъръ С. Стефановъ: Ще го съобразите.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Въ алинея трета, вмѣсто думитъ „... и подлежи на апелативно обжалване предъ Върховния административенъ съдъ“ трѣбва да се каже „... и подлежи на обжалване за отмяна предъ Върховния административенъ съдъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ поправката въ алинея трета, която предлага г. докладчикътъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 142, както се докладва отъ г. докладчика, заедно съ приетата поправка въ алинея трета, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 143. (Старъ чл. 132) Който чрезъ подкупъ, обещание, измама, заплашване или другъ подобенъ начинъ, самъ или въ споразумение съ друго, отклони конкуренти съ целъ да осуети или повлияе на резултата отъ търга, или се опита да повлияе на тръжната комисия да извърши нарушения на службата си, наказва се съ строгъ тъмниченъ затворъ до три години. На същото наказание подлежатъ и съучастниците въ споразумението или измамата, както и членоветъ на тръжната комисия, които сѫ приели предложената имотна облага“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 143, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 144. (Старъ чл. 133) Когато на търга, обявенъ само на едно мѣсто, се яви само единъ конкурентъ, търгътъ не се произвежда. За това комисията съставя протоколъ. Ако търгътъ е обявенъ на две и повече мѣста, той се произвежда и въ онова мѣсто, където се е явилъ даже само единъ конкурентъ и резултатътъ се протоколира, а окончателниятъ протоколъ за общия резултатъ се съставя отъ тръжната комисия въ мѣстоседалището на учреждението, за смѣтка на което се произвежда търгътъ. Срокътъ за утвърдението на търга почва да тече отъ датата на окончателния протоколъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 144, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 145. (Старъ чл. 134) Предложения при тайна конкуренция и документи за участие въ търга — при явна, подадени следъ опредѣления за приемането имъ часъ, не се взематъ подъ внимание, таже и ако съ тѣхъ се предлагатъ цени по-низки отъ редовно предложенитъ на търга. Така сѣщо не могатъ следъ тоя часъ да се оттеглятъ подаденитъ предложения, или да се предаватъ искания за поправяне на допустнати въ предложенията грѣшки“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 145, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 146. (Старъ чл. 135) За резултата на всѣки търгъ се съставя протоколъ, въ който се отбелязватъ: денътъ и часътъ на откриването на търга; часътъ, до който сѫ се приемали предложенята — за търгове съ тайна конкуренция, и документи за участие въ търга — за търгове съ явна конкуренция; имената, презимената, занятията и мѣстожителствата на допустнатитъ конкуренти, както и на лица, които не сѫ били допустнати да се съсиставатъ, съ означенитъ причини за това; предложенитъ цени отъ всѣки конкурентъ отдѣлно; решение на комисията досежно най-износното предложение, и часътъ, въ който търгътъ е билъ закритъ“.

Въ протокола се вписватъ всички други обстоятелства, които биха могли да иматъ значение при утвърждаването на търга“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 146, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 147. (Старъ чл. 136) Тръжната комисия взема решението си по висшегласие. При равногласие, решава гласътъ на председателя“.

Протоколътъ се подписва още въ самото заседание съ цѣлия съставъ на комисията, освенъ ако предварително трѣбва да се направятъ нѣкои анализи или други технически изучавания, въ който случай протоколътъ се подписва, следъ като се вземе решение съ огледъ на резултата отъ анализа или изучаването“.

Членове на комисията, които по известни въпроси биха останали на особено мнение, сѫ длъжни да изложатъ мотивиратъ това мнение въ самия протоколъ, при подписването му“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 147, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 148. (Старъ чл. 137) Конкурентътъ, когото тръжната комисия е обявила за предприемачъ, не може подъ никакъвъ предлогъ да оттегли предложението си, въ противенъ случай залогътъ му се конфискува, независимо отъ наказанието му по чл. 142“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 148, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 149. (Старъ чл. 138) Жалби за нередовности, допустнати отъ страна на тръжната комисия, се подаватъ чрезъ председателя на сѣщата, до учреждението, което ще утвърждава търга, най-късно на следващия денъ отъ произвеждането на търга. Жалбата трѣбва да бѣде разгледана отъ учреждението преди утвърждаването на търга“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 149, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 150. (Старъ чл. 139) Следъ изтичане на срока, предвиденъ въ предходния членъ, председателятъ на тръжната комисия изпраща веднага съ официално писмо нѣщото тръжно дѣло, вѣднѣжво прието, произвано, воденѣтно и заверено, на учреждението, за смѣтка на което е произведенъ търгътъ. Това учреждение незабавно препраща дѣлото въ надлежното министерство за утвърждаване на търга“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 150, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 151. (Старъ чл. 140) Търговетъ се утвърждаватъ отъ надлежния министъръ по мотивиранъ докладъ отъ съответния началникъ на служба. Този докладъ предварително се предава, заедно съ тръжнитъ книжа и пода-

девитъ жалби, ако такива има, на бюджетоконтролното отделение, или на контролната служба по бюджета за преглеждане и даване съгласие (виза). Ако по повод на това възникне споръ между тяхъ, той се разрешава незабавно отъ Върховната смѣтна палата.

Когато министърътъ не възприеме мнението, изложено въ визирания отъ бюджетоконтролното отделение или контролната служба по бюджета докладъ на началника на съответната служба, произнася се съ мотивирана резолюция за утвърдението или неутвърдението на търга.

За предприятия до 1.000.000 л. включително утвърдението може да се извърши и съ упълномощено отъ министра длъжностно лице“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 151, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 152. (Старъ чл. 141) Търгътъ трѣбва да бѣде утвърденъ или неутвърденъ, ако е произведенъ само въ столицата — въ 15-дневенъ срокъ, въ противенъ случай — въ 20-дневенъ срокъ отъ произвеждането му или отъ деня на подписването протокола, ако подписването е било забавено поради анализъ или технически проучвания (чл. 147, алинея втора), освенъ ако въ поемнитъ условия е определенъ по-дълъгъ срокъ.

Ако до изтичане на тѣзи срокове търгътъ не се утвърди, предприемачътъ може да се откаже отъ поетитъ задължения и да си получи обратно залога, но при условие, че той е заявилъ писмено отказа си и тоза му заявление е получено и надлежно регистрирано въ учреждението, преди последното да е съобщило на предприемача за извършеното (съ закѣснение) утвърждение. Въ противенъ случай, т. е., ако предприемачътъ е получилъ съобщението за утвърденъ съ просрочие търгъ, безъ да е заявилъ писменъ отказъ до тоя моментъ или да е формулиралъ такъвъ при самото получаване на съобщението, той не може вече да се отказва отъ търга подъ предлогъ за късно утвърждение на смѣния. Лицата, които сѣ станали причина да не може да се утвърди навреме търгътъ, подлежатъ на дисциплинарно наказание, а когато сѣ действували съ умишълъ — наказватъ се по наказателния законъ, като оставатъ и граждански отговорни за евентуално претърпѣнитъ отъ държавата загуби въ случай, че на следващия търгъ, при своевременно заявенъ отъ предприемача отказъ отъ първия, сѣ получили по-неизносни условия.

Въ 7-дневенъ срокъ отъ деня на утвърдението или не на търга, учреждението е длъжно да съобщи това на предприемача. Когато такава съобщение не е направено, а търгътъ е утвърденъ, предприемачътъ е длъженъ въ 20-дневенъ срокъ за столицата и въ 25-дневенъ срокъ за другата, смѣтано отъ деня на произвеждането на търга, самъ да узнае за утвърдението му. Въ случай, че търгътъ не се утвърди, предприемачътъ нѣма право на никакво обезщетение“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 152, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраието приема.

Постѣпило е законодателно предложение отъ народния представителъ г. Георги Шонговъ за отпущане безплатно дървенъ строителенъ материалъ и безплатна паша въ Пашмаклийския и Петричкия окръжи. (Вж. прил. Т. I, № 48)

Това предложение е подписано отъ нужното число народни представители. Ще бѣде дадено за отпечатване и раздадено своевременно на г. г. народнитъ представители.

Постѣпило е също законодателно предложение отъ народния представителъ г. Никола Йотовъ за отпущане народна пенсия на госпожа Мирка Василь Величкова, съпруга на покойния общественикъ, бившъ народенъ представителъ и замѣстникъ държавенъ обвинителъ Василь Величковъ. (Вж. прил. Т. I, № 49)

И това предложение е подписано отъ нужното число народни представители. Ще бѣде дадено за отпечатване

и раздадено своевременно на г. г. народнитъ представители.

Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Ще моля да се съгласите да се вдигне сега заседанието за вторникъ.

Предлагамъ да се съгласите да се смене отъ дневния редъ законопроектътъ за извънбюджетенъ (свръхсмѣтенъ) кредитъ отъ 200.000.000 л. за изплащане стойността на отчужденитъ за държавна нужда недвижими имоти, поради това, че сведенията, дадени отъ Министерството на земледѣлието за яйлацитъ и кѣшлациитъ, не сѣ достатъчно проучени. Така, оценката на годишния доходъ въ 1904 г. е била умножена петъ пѣти, въ 1925 г. — 15 пѣти, а въ 1922 г. е било смѣтано само по 2 л. на декаръ. Ето защо явява се необходимостъ да се направи основно проучване на всички случаи на отчуждения и да се градирагъ наново, а не тъй, както се прави въ законопроекта, който мина на първо четене, разглежданъ бѣше отъ комисията и мина тукъ на второ четене. Ще гледаме да наредимъ нѣщо сравнително по-справедливо, като всѣка категория — понеже се явиха дори 6-7 категории — си отиде на мѣстото. Въ това отношение принципътъ би трѣбвало да бѣде такъвъ, че, онѣзи отчуждения, за които има съдебни решения и за които течагъ лихви по закона отъ 1925 г. 6 месеца следъ издаването на съдебното решение, като се прави 15 пѣти умножение на приходитъ, да отидатъ къмъ най-тежкитъ категории, и следъ това да се върви пропорционално надолу, като отчужденията, за които нѣма съдебни решения и за които не течатъ лихви, отидатъ къмъ по-низкитъ оценки, къмъ най-нискитъ плащания и най-високитъ лихви, защото не можемъ да се връщаме назадъ, да застъпваме придобити права. Ето защо предлагамъ да се съгласите да се счита този законопроектъ снетъ отъ дневния редъ, за да отиде наново въ комисията и да се върне тукъ, следъ като въ комисията се направягъ нужнитъ поправки, които сега, съгласно правилника, не могатъ да се направягъ при третото четене.

Също така, г. г. народни представители, предлагамъ да се съгласите да се изпрати наново въ комисията законопроектътъ за ликвидиране на заемитъ, отпущнати по закона за направа на икономически жилища и за насърчение на жилищния строежъ, който законопроектъ е поставенъ въ дневния редъ за днешното заседание на второ четене, обаче не бѣше окончателно прегледанъ отъ комисията. И този законопроектъ ще трѣбва отново да се върне въ комисията, която да го прегледа, и следъ това да се постави въ дневния редъ за нѣкое отъ следващитъ заседания.

За идущото заседание, което ще бѣде въ вторникъ, предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Трето четене законопроекта за отпущане народна пенсия на Бонка Петкова, съпруга на покойния бившъ министъръ Добри Петковъ.

Второ четене законопроектитъ:

2. За бюджета, отчетността и предприятията (Продължение разискванията);

3. За обществено подпомагане (продължение разискванията).

4. За изплащане задълженията на бѣжанцитъ къмъ държавата съ облигации отъ 6% държавенъ заемъ отъ 1923 г. и

5. Първо четене законопроекта за посмъртна взаимно-спомогателна каса на служителитъ при изборнитъ учреждения.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ така предложението отъ г. министра на финанситъ дневенъ редъ за следното заседание, въ вторникъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраието приема.

Вдигамъ заседанието.

Следното заседание ще бѣде утре въ 3 ч. следъ обѣдъ.

(Вдигнато въ 19 ч. 8 м.)

Подпредседатели: { Н. ШОПОВЪ
 { СТ. ДАСКАЛОВЪ

Секретари: { Т. ХР. МЕЧКАРСКИ
 { С. П. ЛОЛОВЪ

Началникъ на Стенографското отделение: Д. АНТОНОВЪ